

Bálint Ágnes Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Bálint Ágnes Óvoda

Vecsés

Toldy Ferenc utca 31.

2220

Telefon: 06-29/350-147

Az óvoda neve: **Bálint Ágnes Óvoda**

Az óvoda címe: **2220 Vecsés, Toldy Ferenc utca 31.**

Telefonszáma: **+36 (29) 350-147**

Az óvoda fenntartója: **Vecsés Város Önkormányzatának Képviselőtestülete**

Címe: **2220 Vecsés Szent István tér 1.**

Telefonszám: **+36 (29) 352-000**

Óvodai csoportok száma: **7**

Az óvoda vezetője: **Lakner Brigitta**

OM Azonosító: **033044**

Tartalom

BEVEZETŐ	5
1. Az óvodai nevelés rendszere.....	8
1.1. Gyermekkép	8
1.2. Óvodakép	8
1.3. Jövőképünk	9
2. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	10
2.1. Személyi feltételek.....	10
2.2. Tárgyi feltételek	11
2.3. Az óvodai élet megszervezése	11
2.3.1. Napirend; heti rend,	12
2.3.2. Az iskolai életre való átmenet biztosítása.....	15
2.3.3. Óvodánk kapcsolatrendszere:	16
3. Nevelési céljaink.....	21
3.1. Nevelési alapelveink	21
3.2. Az óvodai nevelés általános feladatai:	22
3.2.1. Az egészséges életmód alakítása:	22
3.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	23
3.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	26
3.3. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai	27
3.4. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében.....	29
3.5. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében.....	30
3.6. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében	31
3.6.1. Intellektuális képességek	34
3.6.2. Művészi képességek.....	34
3.6.3. Pszichomotoros képesség.....	34
3.6.4. Szociális képesség.....	35

4.	A tudatos fejlesztés tartalma	36
4.1.	Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése.....	36
4.2.	Az óvodapedagógus modell szerepe	37
4.3.	Az óvónő a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése	38
4.4.	A környezetben élők hatásai:	38
5.	A fejlesztés tartalma.....	39
5.1.	Játék és tanulási tevékenység.....	39
5.2.	Társas, közösségi tevékenység.....	45
5.3.	Munka jellegű tevékenység.....	48
5.4.	Szabadidős tevékenység.....	51
6.	Az óvodai élet tevékenységformái	52
6.1.	Anyanyelv	52
6.2.	Külső világ tevékeny megismerése.....	55
6.2.1.	Matematika	57
6.3.	Művészeti tevékenységek:	61
6.3.1.	Vers-mese	62
6.3.2.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	64
6.3.3.	Rajzolás, mintázás, kézimunka:	66
6.4.	Mozgás:.....	68
6.4.1.	Mindennapi testnevelés:.....	69
7.	A gyermek fejlődésének nyomon követése	72
7.1.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	73
8.	Gyermekvédelem	76
9.	Ünnepeink és jeles napjaink:	79

**„AMIT HALLOK ELFELEJTEM,
AMIT LÁTTAM, ARRA EMLÉKSZEM,
AMIT CSINÁLTAM, AZT TUDOM IS.”
(ÓKORI BÖLCS MONDÁS)**

BEVEZETŐ

Pedagógiai programunk Fábíán Katalin által kidolgozott Tevékenységközpontú Óvodai Program adaptált változata a helyi sajátosságok beépítésével.

Pedagógiai programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatásával, cél és feladatrendszer alapján a nevelőtestület bevonásával együtt készítettük el és szükség esetén együtt is módosítjuk. Az ebben foglaltak az alapjai és egyben meghatározói is annak a közös értékrendnek, melyet minden munkatársnak követnie kell az óvodánkba járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelése, fejlesztése érdekében.

Közös gondolkodásunk mellett, alapvető elveink összefoglalásaként megfogalmazott mottónk: " A mi óvodánkban a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve saját ütemükben fejlődhetnek, ugyanakkor a közösen megélt élmények, hagyományok, szokások mentén tudnak együtt játszani, együttműködni, együtt gondolkodni.

Óvodánk bemutatása:

Óvodánk egy nagyméretű telken két különálló épületben működik. A régi épület alapítási éve 1929. a Római Katolikus Egyház hozta létre két csoporttal. 1971-ben a vecsési VÍZÉP társadalmi összefogásával készült el a harmadik, majd 1975-ben a negyedik csoport. Az egyre növekvő gyermeklétszám miatt fenntartónk Vecsés Város Önkormányzata 2007-ben a Telepi út 41-43-ban egy az óvodánkhoz tartozó új tagcsoportot hozott létre, majd 2009 szeptemberétől ugyanitt újabb 2 csoporttal bővítette intézményünket. Ennek eredményeként 7 csoportos óvoda lettünk. 2010-ben két szomszédos telek megvásárlása után jelentősen megnövekedett az óvoda területe. Ekkor a játszóudvar teljes felületére gyepszőnyeg került és új EU szabványos korszerű játékokat építettek be. 2011 őszén adta át az Önkormányzat /saját beruházásban/ intézményünk új 3 csoportos épületszárnyát a szomszédos Deák Ferenc utca felől.

Szakmailag és gazdaságilag önállóan működünk, de pénzügyi, gazdálkodási feladatainkat Vecsés Város Polgármesteri Hivatal látja el.

Tárgyi fejlesztésekben jelentős szerepet játszik alapítványunk, amelyet 1995-ben hoztunk létre.

Intézményünk 2009. szeptember 1-től a híres író tiszteletére felvette a Bálint Ágnes nevet, aki haláláig városunk elismert polgára volt, meghajolva munkássága előtt, munkánkba építettük nagyszerű, mindenki által kedvelt meséit, történeteit.

Óvodai csoportjaink is ebből merítve a kedvenc mesefigurák nevét választották:

Mazsola – Tádé – Manócska – Frakk – Kukori-Kotkoda – Egérke és a Cicamica csoport.

Az óvodába érkező gyermekek zöme a körzetben található családi házas övezetből, illetve a pár éve létrejövő Katica és Kispatak lakóparkból kerül ki. A gyermek csoportok korosztályi összetételét illetően a 2011-12-es nevelési évig heterogén csoportok voltak a jellemzőek, ám 2013-14-től, a homogén csoportok létrehozására irányuló törekvés valósult meg.

Nevelőtestületünk sokéves szakmai tapasztalattal, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Gyermekeink különféle szociális háttérrel érkeznek, az évek során nőtt a gyermekvédelmi esetek száma, hangsúlyosabb lett a gyermekvédelmi munka.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség-lemaradással érkező kisgyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyerekek mindenkifelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

1. Az óvodai nevelés rendszere

1.1. Gyermekkép

Helyi óvodai nevelési programunk – az Alapprogrammal összhangban- az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Tudjuk, hogy minden gyerek egy adott személyiség, egy individum, aki

- eltérő adottságokkal jött a világra,
- eltérő környezetben nevelkedik,
- eltérő az érdeklődése,
- eltérő fejlettségi szinttel rendelkezik,
- eltérő a fejlődési üteme.

Ennek következtében, életkoronként, egyénenként eltérőek lehetnek a testi és lelki szükségletei. Munkánkat ehhez igazítva végezzük, nagy hangsúlyt fektetve az egyéni fejlesztésre. Mi olyan gyermekeket szeretnénk nevelni gyermekközpontú, szeretetteljes, befogadó légkörben, akik egészségesek, értelmesek, szeretettel fordulnak környezetük és embertársaik felé. Személyiségük harmonikus, pozitív szemléletű.

1.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az intézményünkre jellemző inger gazdag környezet biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

1.3. Jövőképünk

Arra törekszünk, hogy óvodánk az elfogadás, megértés, az egymás iránti türelem, szeretet, biztosságot adó szigete legyen, ahol a gyerekek napjaikat örömmel, boldogan, öntelelt játékkal töltik, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők, pedagógiai asszisztensek és dajkák együttműködésével.

2. Az óvodai élet megszervezésének elvei

2.1. Személyi feltételek

Óvodánkban 7.00-17.00 óráig rugalmas beosztásban állandóan óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel.

Létszámunk:

- 14 fő óvodapedagógus, ebből 1 fő vezető, 7 fő pedagógus II besorolással.
- 2 fő pedagógiai asszisztens
- 1 fő óvodatitkár
- 7 fő szakképzett dajka,
- 2 fő szakképzett konyhai dajka,
- 1 fő karbantartó, kertész

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógusok csoportbeli beosztásakor fontos szempont az egyéniségük, érdeklődésük, együttgondolkodásuk szem előtt tartása, hiszen a közösen végzett munkájuk a gyerekcsoport érdeke. Óvodánk nevelőtestülete rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges differenciált fejlesztéshez szükséges tudással. Az eddig elvégzett tanfolyamok, iskolák, akkreditált képzések biztosítják a megfelelő ismereteket az óvodai tevékenységek megszervezéséhez. A szakképzések a jövőben is a fő feladataink megvalósítását szolgálják az évenként elfogadott továbbképzési terv szerint.

Szakmai munkaközösségünk havi rendszerességgel ad helyet és lehetőséget a belső továbbképzésekre, jó gyakorlat elsajátítására. Változatos témákkal és területekkel segítjük a szakmai fejlődésünket, innovációs elképzeléseink megvalósítását.

BECS. működésével a folyamatos szakmai fejlődésünket kísérjük figyelemmel, egymást segítve a tevékenységek látogatásával, dokumentumaink átvizsgálásával, interjúkkal, kérdőívek kitöltésével.

A nevelő munkát segítők aktív részesei pedagógiai munkánknak. Mindennapi feladataink nélkülözhetetlenné teszik a **dajkák, asszisztensek** segítő jelenlétét. Társak a nevelő munkában, gyerekszerető, megbízható, figyelmes segítők. Dajkáink Okj-s képzésen szerezték szakképesítésüket. Az óvodapedagógusok bevonják a dajkákat az egészséges életmód, a közösségi élet és a munka jellegű tevékenységek szokásainak kialakításába.

Az ügyviteli teendőket **óvodatitkár** végzi. Az intézmény rendben tartásáról, és állagmegóvásáról **karbantartó-kertészünk** gondoskodik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének ellátása az Alapító okirat értelmében alapfeladatunk. A **Pest megyei Pedagógiai Szakszolgálat Ceglédi tagintézménye** által kiállított szakértői véleményt figyelembe véve, az általuk meghatározott területeken a Vecsés és környéke Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat által biztosított utazó gyógypedagógus és logopédus foglalkozik egyénileg vagy kiscsoportban a fejlesztést igénylő gyermekekkel, valamint állapotuktól függően, a szakemberekkel együttműködve az óvodapedagógusok folyamatosan fejlesztik őket a csoportban.

A beilleszkedéssel, magatartás problémával, illetve tanulási nehézséggel küzdő gyermekeknek a **Pest Megyei Pedagógiai Szolgálat Üllői tagintézménye** által kiállított szakvélemény alapján biztosított utazó fejlesztőpedagógus és logopédus.

Szülői igények alapján gyermekorvos, védőnő alkalomszerűen látogatja intézményünkben a gyermekeket.

2.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk jelenlegi berendezése, felszerelése biztonságos, igényes, esztétikus. Kellemes, harmonikus színekkel tettük barátságossá. Óvodánk játékkészlete, a személyiségfejlesztéshez szükséges szakmai eszköztár minden évben bővül. Tornateremmel nem rendelkezünk, de könnyen mozgatható, balesetet nem okozó tornaszerekkel tudjuk fejleszteni gyermekeink mozgását. Ezen eszközök bővítése, beszerzése is folyamatos.

Udvarunk tágas, füvesített, EU szabványnak megfelelő játékokkal felszerelt. Az udvar folyamatos fejlesztésénél a természetes anyagból készült, sokoldalú mozgás lehetőséget biztosító játékok vásárlását részesítjük előnyben. A sok növény, fa, segítik nevelési céljaink megvalósítását. Az árnyékolás a fákkal és a homokozó fölötti napvitorlával biztosított.

Óvodánkban két épületében 3 tálaló konyha található, az ételt a vecsési Központi Konyha szállítja a gyermekek részére.

Intézményünk tárgyi felszereltsége a Kötelező eszköz és felszerelési norma előírásainak megfelel. Az elhasználandó, tönkrement eszközöket folyamatosan pótoljuk.

2.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak az óvodavezető által jóváhagyott, fenntartóval egyeztetett Tevékenységközpontú helyi nevelési program alapján történik. A gyermek nevelése a teljes

óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok - beleértve a számított létszámra vonatkozó előírást is- figyelembevételével. A homogén csoportok esetében az életkor adott csoportba sorolási szempont, ezért e mellett figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére. Heterogén, részben heterogén csoport esetében törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolására. Ebben a csoportban lehetőség adódik a testvérek együtt nevelésére (szülői kérésre) is. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat –lehetőség szerint – ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

2.3.1. Napirend; heti rend,

A napirend, heti rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.

Programunk pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a **napirendben** erre a tevékenységre fordítjuk. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A gyermekek egészséges a tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedtetésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessék. Az elmélyült, érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz, nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

Javasolt napirend korcsoportok szerint szeptember 1-től május 31-ig:

TEVÉKENYSÉG	3-4 évesek időkerete	4-5 évesek időkerete	5-6-7 évesek időkerete
Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, mosdóhasználat, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenység, csoportos foglalkozás, mindennapos testnevelés	7.00-9.30 9.30-10.30	7.00-9.30 9.30-10.30	7.00-9.45 9.30-10.30
Udvari játék, levegőzés	10.30-11.30	10.30-11.45	10.45-12.15
Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd	11.30-12.30	11.45-12.45	12.15-13.00
Előkészület a pihenéshez	12.30-13.00	12.45-13.15	13.00-13.30
Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés	13.00-15.00	13.15-15.00	13.30-14.45
Párhuzamos tevékenységek: öltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenységek	15.00-17.00	15.00-17.00	14.45-17.00

Javasolt nyári napirend:

TEVÉKENYSÉG	IDŐKERET
Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, mosdóhasználat, reggeli, pancsolás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység	7.00-12.00
Előkészület az ebédhez	12.00-12.30
Ebéd	12.30-13.00
Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés	13.00-14.45
Párhuzamos tevékenységek: mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, óvónő által kezdeményezett tevékenységek	14.45-17.00

Heti rend:

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. A nevelési év során figyelünk arra, hogy minél lazább,

rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Később az iskolára való felkészítés feladatai a heti rend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A heti rend általános tartalma és maximális időkeretei:

	Naponta 20-30'	Naponta 30-35'
Hétfő	Mindennapi testnevelés Anyanyelvi nevelés	Mozgás
Kedd	Mindennapi testnevelés Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése
Szerda	Mindennapi testnevelés Anyanyelvi nevelés	Művészeti tevékenység
Csütörtök	Mindennapi testnevelés Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése
Péntek	Mindennapi testnevelés Anyanyelvi nevelés	Művészeti tevékenység

A heti rend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt heti rend csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

Tevékenységek tervezése a nevelési és folyamán:

3-4 évesek: Szeptember-október hónapban a hangsúly a beszoktatáson van, tervezését a beszoktatási terv tartalmazza, utána heti lebontásban a csoport naplóban szerepelnek a tartalmak, témák.

4-5 és 5-6-7 évesek: szeptember hónapra terv készül a befogadás, visszazoktatás időszakáról, majd heti lebontásban történik a tartalmak tervezése,

A nyári hónapokra nem tervezünk, hiszen kedvük szerint énekelhetnek, mozoghatnak, rajzolhatnak. Minden nap mondunk mesét, verset nekik, beszélgetünk velük a környezet jelenségeiről, eseményeiről. Nyaranta a lecsökkent gyereklétszám miatt összevont csoportokkal

működünk. Igyekszünk olyan nyári életet szervezni, hogy azok a gyerekek is szívesen jöjjenek óvodába, akinek az óvónője épp a szabadságát tölti. A gyerekek az étkezések és az alvás kivételével a napot az udvaron, szabad levegőn töltik, természetesen ügyelve az egészségvédelmi szempontok maximális figyelembevételére. Folyadékpótlás, napvédő szerek használata, árnyék biztosítása adott.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- éves és heti nevelési-tanulási tervkészítés, csoportnaplók naprakész vezetése.
- heti rend és napirend összeállítása,
- egyéni fejlődési napló vezetése, nagycsoportban iskolaérettségi vizsgálat lefolytatása, dokumentálása.
- a tanulás folyamatát, a nevelőmunkát folyamatosan értékeli, önreflexiót tart.

2.3.2. Az iskolai életre való átmenet biztosítása

Az óvodai nevelésünk céljainak, feladatainak teljesítésével biztosítja a gyermek személyiségének harmonikus fejlődését és így elősegíti a gyermek iskolai életre való alkalmasságát.

A belső érés, a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többségét testi, lelki, szociális képességük fejlettsége alkalmassá teszi az iskolakezdésre. Figyelembe vesszük az öröklött adottságokat, a környezeti hatásokat, az egyéni fejlődés törvényszerűségeit.

Ezt a folyamatot rugalmasan kezeljük 5-7 éves koron belül a tankötelezettségi törvény betartásával. A gyermekek többsége 6-7 éves korára eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az óvó-védő funkcióban szem előtt tartjuk, hogy a játékokra szánjuk a legtöbb időt és ellene vagyunk minden olyan tevékenységnek, ami „óvodaidegen” és a gyerek kifáradásához, túlterheléséhez vezethet. A szülők ez irányú kéréseit – a gyermekek érdekében – nem vállaljuk fel.

Az iskolai életre való átmenet segítése érdekében a következőket vesszük figyelembe:

- Az iskolára való alkalmassá tételben kompetens az óvónő, segítője a szülő. Iskolára készsé tételben kompetensek a szülők, segítő a tanító.
- Az óvoda feladata a gyermekek érettségének mélyreható ismerete, a tervezett tudatos képességfejlesztés, a tanuláshoz szükséges alapkészségek megalapozása és fokozatos haladás az érdekestől a szükséges felé.
- Az óvodának az átmenet érdekében szorosan együtt kell működni az iskolával. Meg kell ismerjünk egymás alapidokumentumait.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a gyermekek felkészítése az iskolára szociális, értelmi vonalon.
- érési folyamatok végig kísérése, elmaradásuk fejlesztése
- iskolaérettségi vizsgálat elkészítése, fogadó óra keretében a szülők tájékoztatása az eredményről
- óvodai szakvélemény kiállítása
- szülők tájékoztatása az iskolák kínálatáról, nyíltnapokról, iskolai beiratkozásról információk elhelyezése a faliújságon, megbeszélésük szülői értekezlet keretében.

2.3.3. Óvodánk kapcsolatrendszere:

Az óvoda kapcsolatrendszere segíti feladataink megoldását, megvalósulását. Kiemelt kapcsolatunk a családokkal van. Célunk a szülői jogok tiszteletben tartásával, partneri viszony kiépítése. Óvodánkban eddig is mindent a gyermekekért és szüleikért tettünk. Igényeiket, nevelési szokásaikat minden induló kiscsoportban felmérjük. Próbálunk egymáshoz alkalmazkodva együttműködni, amiben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

Családdal való kapcsolattartás:

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be a családdal szoros együttműködésben.

Családlátogatás

A családlátogatás célja: az óvodapedagógus ismerje meg a gyermeket közvetlen környezetében, mérje fel helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről,

szokásairól. A családok felkeresésének szükségességéről az óvodapedagógusok döntenek. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Beszoktatás

A beszoktatás célja: a gyermekek beilleszkedésének segítése. Különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben számára ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi, nyugodt légkör megtapasztalásával. A beszoktatást a szülővel történt egyeztetés alapján biztosítja az óvoda.

Közös ismerkedési és játszó délelőttöt szervezünk leendő óvodásainknak és a szüleiknek. Az első napokban, azok a szülők, akik élni szeretnének, a fokozatos beszoktatás lehetőségeivel, a "0". szülői értekezleten megbeszéltek szerint igénybe vehetik azt. Az óvónők ismertetik a szülővel a beszoktatás elveit (fokozatosság, következetesség), módját (időtartam, az eszközeit (otthonról hozott takarók, kedvenc játékok, bábozás, stb.). Tisztázzuk a szülővel a szerepelvárásokat.

A beszoktatás ideje gyerekenként változó, általában 2-3 hónap. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába később kerülő gyermekeknél is hangsúlyos legyen a befogadás előkészítése. A beszoktatás gördülékenyebbé tétele érdekében az első hetekben, mind két óvodapedagógus jelen van az egész nap folyamán és pedagógiai asszisztens is segíti a munkát.

Szülői értekezlet

A szülői értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele.

A szülői értekezlet idejéről, témájáról a faliújságon keresztül és a csoportokban kialakított elektronikus módon / e-mail, facebook zárt csoport / legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket. Szülői értekezletet egy évben legalább kétszer szervezünk, de réteg és tematikus értekezletek összehívására is van lehetőség. A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Fogadóóra

A fogadóóra célja a szülők tájékoztatása a gyermekük egyéni fejlődéséről. Megtartását személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után célszerű lebonyolítani. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. Fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezhet. Az óvodapedagógus egy évben egyszer mindenképpen tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődési üteméről. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken /gyermek munkáival, saját feljegyzéseivel /. A fogadóóra idejét, tartalmát és a jelenlevők nevét tartalmazó dokumentumot a szülővel minden alkalommal alá kell írni.

Kapcsolattartás nevelési, oktatási, kulturális és szakszolgálati intézményekkel:

Bölcsőde

Az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, hasznos információkat adhat a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvétele.

Iskola, zeneiskola

Célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése. Hat-hét éves gyermekekkel minden év májusában ellátogatunk az iskolába és részt veszünk az e célból szervezett programokon.

Az iskola által szervezett programokon – diákszínpadi előadások, - lehetőség szerint részt veszünk a nagycsoportosokkal.

A tanítók az óvodában tanulási tevékenységeket látogatnak, majd játékos „iskolacsalogatóra” várják a leendő elsősöket.

Ismerkedő, hangszerbemutató előadásokra hívjuk a zeneiskola növendékeit.

Bálint Ágnes Kulturális Központ, Róder Imre Könyvtár, Mazsola játszóház

A közművelődési intézmények által szervezett rendezvényeket a gyermekek érdeklődését és életkori sajátosságait figyelembe véve látogatjuk csoportosan.

A nagycsoportosok tavasszal egy szervezett könyvtári foglalkozáson vesznek részt.

A Mazsola játszóház minden évben egyszer ingyenesen látja vendégül óvodánk csoportjait.

Pedagógiai szakszolgálatok:

Pest megyei Pedagógiai Szakszolgálat Üllői tagintézmény:

Szaktelemény alapján biztosít utazó logopédust, fejlesztő pedagógust és a tagintézményben pszichológusi segítséget.

Pest megyei Pedagógiai Szakszolgálat Cegléd tagintézmény:

Szakértői vélemény, felülvizsgálat SNI gyermekek esetében

Gyermek- és ifjúságvédelem Intézményei:

Vecsés és környéke Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat utazó gyógypedagógusa, utazó logopédusa látja el óvodánk szakértői véleménnyel rendelkező SNI gyermekeit.

Vecsési Gyámhivatal

A gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető folyamatos kapcsolatot tart a két intézménnyel.

Gyermekorvos, szakorvos, védőnő segítségével az óvodai nevelés egészséges feltételeinek megteremtése, a rendszeres egészségügyi vizsgálatok szervezése.

Nevelőtestületen belüli kapcsolattartási rendszerünk:

BECS. munkacsoport:

Az intézményi stratégiai alapidokumentumok alapján óvodánkban **belső ellenőrzési rendszer** működik. Az ellenőrzési tervben szerepel, hogy ki, mit, milyen céllal, milyen gyakorisággal, milyen eszközökkel ellenőriz. Az ellenőrzések éves ütemezés alapján valósulnak meg a belső ellenőrzési terv és az éves munkaterv alapján. Minden ellenőrzésről jegyzőkönyv készül, mellékletben a megfigyelt tevékenység tervével.

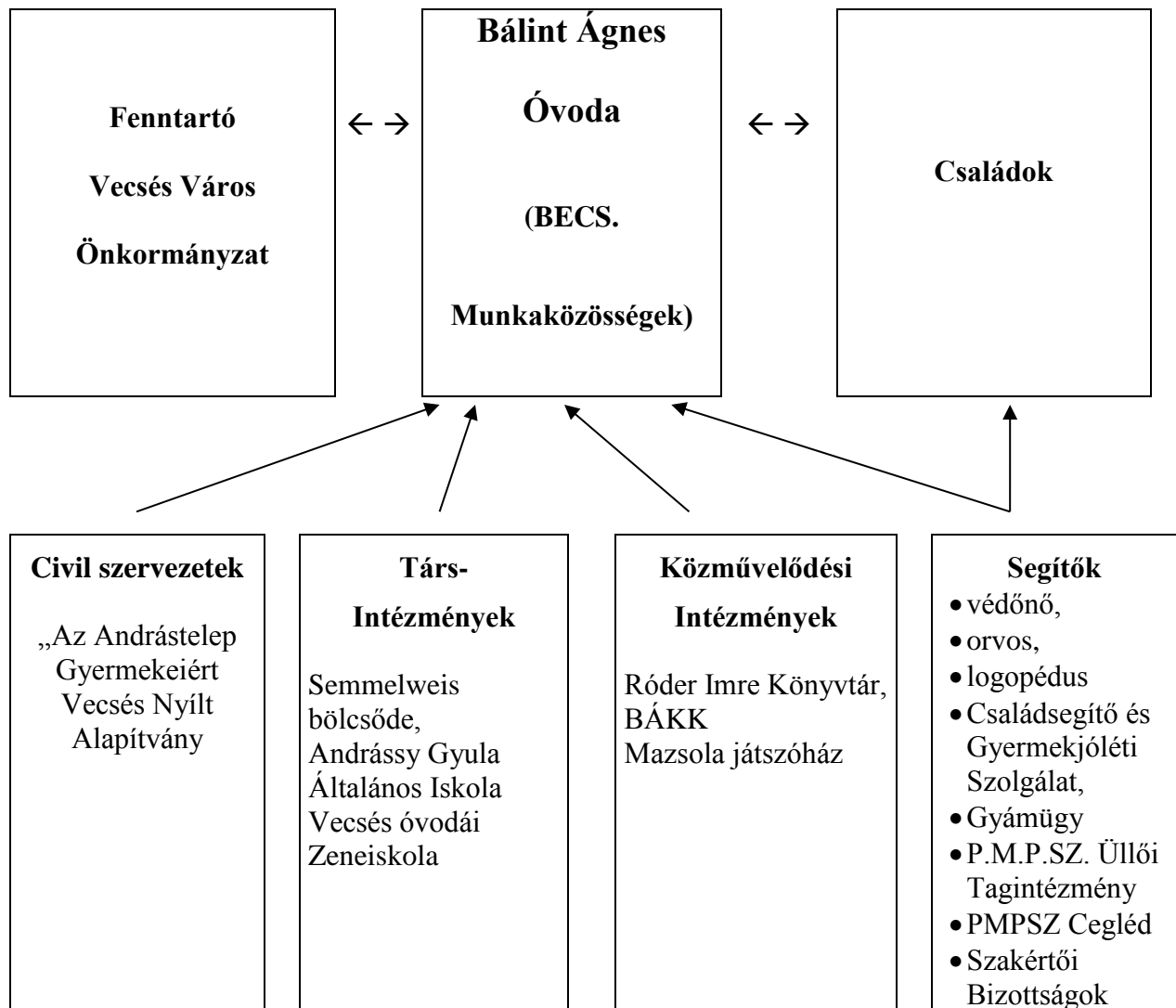
Munkaközösségek tevékenysége:

- Szakmai, módszertani kérdésekben segítséget ad az óvodában folyó nevelő és oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, értékeléséhez és ellenőrzéséhez.

- Részt vesz az intézményben folyó szakmai munka belső ellenőrzésében.
- Véleményezi a Pedagógiai Programot és a Továbbképzési programot.
- A nevelőtestület szakmai segítése módszertani értekezletek, hospitálások, bemutató tevékenységek szervezésével.
- Pályakezdő pedagógus munkájának támogatása, munkatársi közösség fejlesztése.
- Az újonnan megjelent szakirodalom figyelemmel kísérése, felhasználása, ajánlása.
- Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése.

Munkaközösség értekezletei: Minden hónapban egyszer, valamint a munkaközösségi munkatervben meghatározott időben és témában tart értekezletet.

KAPCSOLATOK MODELLJE

3. Nevelési céljaink

A gyermekek életkori-, egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket is, érési jellemzőinek figyelembevételével:

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, hátrányok csökkentése, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- a gyermekek **környezettudatos** szemléletének és magatartásának, az egészséges életmód kialakulásának megalapozása.

3.1. Nevelési alapelveink

- A gyermekek nevelése elsősorban a családok joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembevétele.
- Óvodánk inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását, a fokozatosság elvét alkalmazva,
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

3.2. Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi-és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.2.1. Az egészséges életmód alakítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése, és a gyermekek testi, lelki, szociális jólétének megóvása, fejlődésük biztosítása. Ezen belül:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges és kulturált étkezési szokások kialakítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének elősegítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek, gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a Közkonyhával együttműködve valósul meg a mindennapokban.
- A testápolás, ezen belül a fogmosás az öltözködés, a betegségmegelőzés, a nyugodt pihenés biztosítása, az egészségmegőrzés és ezek szokásainak alakítása kiemelten fontos feladatunk.
- A gyermek fejlődésének és fejlesztésének szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása.
- A megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel, óvodapedagógusokkal együttműködve, differenciált, hátrányt csökkentő, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Védőnővel, partnerintézményekkel, (Vecsés és környéke Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat) gyermekorvossal, fogorvossal való együttműködés.

- A mozgás megszerettetésének hangsúlyozására változatos sportolási lehetőségeket és sport programokat szervezünk.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása történik minden csoportunkban.

Ezen feladatok megjelennek a mindennapi óvodai élet során és az évente megrendezésre kerülő „Az egészség hete” című programunk alkalmával.

A környezettudatos életmód kialakítása:

Feladatunk a környezetünk tudatos védelmére, az élet minden megjelenési formájának tiszteletére, a természetes és az épített környezet óvására nevelés. Célunk, hogy a gyermekek megfigyeléseik, tapasztalataik, tevékenységeik alkalmával megismerjék az őket körülvevő világot. Rácsodálkozzanak annak szépségeire, melynek segítségével szeretnénk elérni, hogy a környezetvédelem beépüljön gyermekeink erkölcsi normáiba, ezáltal annak szabályai belülről jövő, természetes magatartásformájukká váljanak. Ezen törekvéseink megjelennek mindennapi tevékenységeink alkalmával, valamint hangsúlyos szerepet kap a nevelési év során az Állatok világnapjának, (október 4.) a Víz világnapjának, (március 22.) és a Föld napjának (április 22.) a gyermekek életkorához igazodó megünneplése. Ezek során célunk:

- Az ember alkotta környezet megóvására való törekvés,
- Környezetbarát életmód kialakítása,
- A természetes környezet tudatos megóvására való törekvés kialakítása,
- A környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása
- A gyermekén keresztül a család ilyen irányú, pozitív irányba történő befolyásolása

3.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket,

- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Biztosítsa minden gyermek számára az egyéni hozzáférést, tudatosan kerülje a nemi sztereotípiák erősítését, segítse elő a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.
- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Vegye figyelembe a gyerekek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményre épülő együttes tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapja. Nyitottak vagyunk egy határon túli testvérintézménnyel való kapcsolattartásra, a megfelelő feltételek biztosítása mellett.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe és naprakész kommunikációja az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl.: a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is tudjon kötődni. Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kívánalmakkal találkozhat. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel

fogadni és empátiakészséget mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítása. Az olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez. Azok a gyerekek pedig, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek (agresszivitás, gátlás), különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- a szeretet és kötődés képességének fejlesztése,
- a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése,
- az élménybefogadás képességének fejlesztése,
- az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése,
- az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.

A fejlesztés tehát azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és gyerekekkel, azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. A gyermekek gondozása az óvodai nevelőmunka alapvető feladata; olyan sajátos nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés kapcsán:

- Az etikai kódexnek megfelelő viselkedésminta, és erkölcsi magatartás követése.
- Az érzelmi nevelés támogatása, és elősegítése a Boldog Óvoda Programban való részvétellel.
- A Boldog Óvoda Programmal tudatosan fordítunk nagy figyelmet a gyermekek és a saját magunk lelki, mentális egészségére. A boldogság órák megadott tematika szerint jelennek meg a mindennapokban mesékkel, dalokkal, beszélgetésekkel, játékos formában. Ezek a játékok csökkentik a gyerekek szorongását, növelik az önbizalmukat, boldogságteremtő, stresszkezelő, és közösségformáló erejük van. A foglalkozások alapja bátorító, megerősítő pedagógiai attitűd, és helye van itt a feszültségoldásnak, relaxációnak, meditációnak, és saját élmények felidézésének. Célunk a boldogságra

való képesség fejlesztése, játékosan, kreatív feladatokon, gyakorlatokon keresztül, zenével, rajzzal, improvizációs játékokkal és más alkotó tevékenységek által.

3.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Valljuk, hogy az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére, szükséges figyelmet fordítani.

- Az óvoda gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti- és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség) fejlesztése.

Célunk valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladata az anyanyelvi, és értelmi nevelés kapcsán:

- Mindennapi meséléssel, verseléssel, beszélgetésekkel igyekszünk a beszédkedv felkeltését és a kommunikációt elősegíteni.
- Anyanyelvi játékokkal egészítjük ki a mindennapi tevékenységeinket.
- Tiszta, érthető beszéddel nyújtunk követendő példát.
- Meghitt, nyugodt légkört teremtünk a csoportszobában egy adott helyen (pl. kanapé, mesesarok), ahol megnyílhat a gyermek nekünk, és bátran elmondhatja félelmeit, örömeit, élményeit nekünk.

- Beszélgető kört szervezünk az élmények megosztására, ezzel is támogatva a bátor megnyilvánulást, a helyes mondat alkotást, szóhasználatot.
- Szorosan együttműködünk a logopédus és a SNI logopédus munkájával.

3.3. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontban helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető, individuum és szociális lény aktivitását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Az óvoda, **nevelő** intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán „megengedi”, hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz **kooperációra** és **kommunikációra** kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

A kooperáció és a kommunikáció az adott nevelési intézmény lehetőségei között valamennyi nevelési helyzetre vonatkozóan a következő konkrét tartalmat foglalja magába:

A kooperáció konkrét tartalma:

- A társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

A kommunikáció konkrét tartalma:

- A közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják.
- Az óvoda a pedagógiaileg segített, ösztönzött szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermekeknek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az

eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez, akárhogyan is nézzük, komplex életfeladat, a szociális tanulás intenzív formája. Ennek egy részét - eltérő kulturális színvonalon - a családok teljesítik.

- Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem arányos fejlesztését, intenzitásának fokozását, magasabb színvonalra emelését is vállalja, azaz: kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

A társadalom és az egyén kölcsönviszonyának valamiképpen a nevelés fogalmában is tükröződnie kell. Felfogásunk szerint a **nevelés** a társadalom számára szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése, a mi esetünkben a **tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:**

A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános **felkészítése**, amely magában foglalja:

- **a teljes gyermeki személyiség fejlesztését** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,
- **az életre való felkészítést** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

Ez a pedagógiai program - óvodás gyermek szociális életképessége növelése érdekében - fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi. A nevelési alaphelyzet mindenekelőtt az adott nevelési intézményre jellemző tevékenységek, együttműködési formák, kapcsolatok, fejlesztő hatások és fejlődési lehetőségek összefüggő rendszerében és által létezik.

A nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik. A gyermeki megismerés alapja 3-7 éves korban a folyamatos érzékelés, tapasztalás és cselekvés, ezért a nevelési alaphelyzetbe szervesen illeszkedő rendszeres tevékenységeket úgy kell értelmeznünk, mint a pedagógiailag meghatározott szocializáció igazi determinánsait.

A tevékenységközpontú óvodai program nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat. Ezeket alapnak tekinti a nevelés alapnormáinak megvalósításához. Programunk vallja, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová.

Mire orientálhat az óvoda? A szélesen értelmezett életfeladatokra. Az óvoda feladata tehát nem a szűken vett iskolai feladatokra való felkészítés. Mi azt állítjuk, hogy az életfeladatokra orientálás az igazi tennivaló. Azt mondjuk, hogy az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

A nevelési cél elérésének feltételei:

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

3.4. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek, **fejlődő** személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, **életkoronként, életkori szakaszonként** és **egyénenként** változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, sokkal inkább jellemző rájuk, hogy spontán módon valósítják meg a „társadalomba való bevezetés” feladatait. Természetesen a különböző kultúrájú családok másként viszonyulnak a gyerekhez, a gyereknek a családban elfoglalt helyéhez és más-más szerepet szánnak neki a családi életben belül. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van (lehet) az elsődleges szocializáció során. Az óvoda nagy előnye a családdal szemben, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szocializációs erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Az óvoda tehát nem a spontán szocializációnak, hanem a pedagógiailag determinált szocializációnak a színtere, ahol az elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakozása folyik.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- az egészséges óvodai környezet megteremtése,
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása,
- a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése

3.5. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek személyisége és a tevékenysége különösen egymásra hatva fejlődnek.

A gyermek tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze,
- képesség felhasználás, képességfejlesztés eszköze.

A nevelő hatás belső - a tevékenység tartalmából eredő – feltételei:

- az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen (aminek hasznosságát egyre szélesebb közösség ítélni meg),
- a célkitűző és a célmegvalósító tevékenység egysége érvényesüljön,-a tevékenység és az eredmény kölcsönös feltételezettsége biztosítva legyen (csak a végig vitt, befejezett tevékenységnek van élmény ereje),
- a tevékenységrendszer teljessége zavartalan legyen kettős szempontból:
 - elégítse ki a gyermekek akciószükségletét,
 - oldja meg az adott gyermekközösség valamennyi feladatát (az önkiszolgálástól a csoportélet kialakításáig - a csoportélet kialakításától a környezet formálásáig).

A nevelő hatás pedagógiai feltétele:

- A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, motiválás, tudatosítás, stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, pedagógiai asszisztensnek, dajkának és az egész óvodai környezetnek.
- A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit se végezzünk el a gyerekek helyett, de mindenben segítsünk, készítssük őket aktív részvételre).

A személyiség felfogható az egyénre jellemző tevékenység hierarchiaként

A gyermek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor szükséges figyelembe venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit. A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermekeknek. A gyermek tevékenysége gyakran változik; minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, tehát ezt figyelembe véve segítheti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakoztatását a csoportban. A 3-7 éves korú gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

Az óvodapedagógus feladata a tevékenységek megszervezésében:

- biztosítsa minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához, többszöri ismétléshez a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek),
- a tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermek aktuális élményvilágára,
- élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.
- folyamatos motivációval keltse fel, és tartsa fenn a gyerekek érdeklődését a tapasztalatszerzés során.
- kérdés kultúrájában, és elvárás rendszerében alkalmazza a differenciálást.

3.6. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek. Az egyéni képesség részben öncél, az önmegvalósítás mértéke, részben a társadalmi létezés eszköze, a társadalmi haladás feltétele, forrása. Ezt a kettős meghatározottságot a

pedagógiának nem áll módjában megkerülni, a belső arányokon, a tendenciákon azonban lehet módosítani, az önmegvalósítás és a társadalom érdekeit szolgáló tevékenység teljes vagy részleges egybeesését elő lehet segíteni.

A tevékenységszervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással.

A nevelés a társadalmilag szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése. Ebben a minőségben egyszerre több részfunkciót teljesít:

- a nevelés orientáló tevékenység
- tevékenységszervezés
- képességfejlesztés is.

A lehetséges emberi képességek és tulajdonságok száma szinte végtelen; ezeket képtelenség lenne áttekinteni és külön - külön formálni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennének a nevelés szempontjából kitüntetett képességosztályok.

A társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

- **Kooperációs** képességek.
- **Kommunikációs** képességek.

Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát, stb. mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenység társadalmisága (közhasznú volta, kulturális színvonala, relációgazdasága, stb.) határozza meg.

Más szóval: korántsem mindegy, hogy miben kooperálunk, hogy miről kommunikálunk.

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

- a tevékenység a kifejlesztett képesség forrása (mivel a képességek tevékenység közben fejlődnek),
- a tevékenység nemcsak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének (a képesség, meghatározott tevékenységekre való alkalmasság),
- a tevékenység is a képességfejlesztés eszköze (az adekvát képességek csak konkrét tevékenységek által formálhatók),

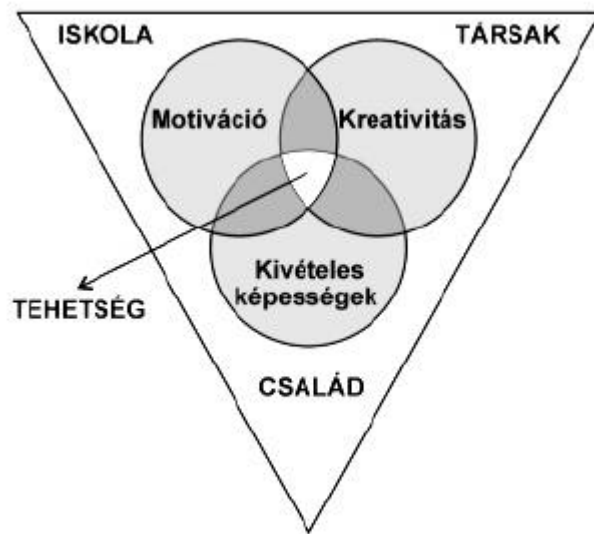
- a tevékenység a kifejlesztett képességek felhasználásának, kifejtésének színhely (a képességek csak meghatározott tevékenységekben nyilvánulnak meg).

A képesség és a tevékenység annyira mély és genetikus kapcsolatban áll egymással, hogy csak a reáltevékenységekre alapozott nevelésnek lehet igazi esélye a sikeres képességfejlesztésre, hiszen minden képesség valamilyen tevékenységre való alkalmasság, és a képességek csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg. Ez az általános képességekre is érvényes. Nincs olyan általános képesség, amelynek ne valamilyen konkrét tevékenység lett volna az eredeti forrása. A kommunikációra és a kooperációra való képességet a gyermek a kommunikáció és a kooperáció egymással összefüggő folyamatában a kommunikáció és a kooperáció gyakorlása közben és által szerezheti meg. Ezek, mint említettük, kitüntetett képességosztályok; bár nem tartalmazzák az emberi képességek összességét, magukban foglalták azokat a lényegi képességeket, amelyek a tudatos emberi élet folytatásához elsőrendűen szükségesek. Az emberi képességek összessége több emberformáló folyamat, pl.: a szocializáció, a művelődés eredményeként jelenik meg. Az előbbieken azonban itt is aktív szerepet töltenek be: szervezik, rendezik, hatékonyabbá teszik, stb. az egyén képességstruktúráját.

A tehetségnek számos meghatározása ismert, a definíciók többsége viszont egyetért abban, hogy a tehetség kialakulásában két fontos tényező játszik meghatározó szerepet: az öröklődés és a környezet. Renzuli-modell szerint a tehetségnek három összetevője van:

- a kiemelkedő képesség,
- a feladat iránti elkötelezettség
- és a kreativitás.

Ahhoz, hogy a tehetség kibontakozhasson, az említett összetevőknek együttesen jelen kell lenniük. Tehát, ha egy gyermek kivételes képességekkel rendelkezik, viszont sem kreativitása sem megfelelő motivációja nincs, illetve csak az egyik összetevő társul hozzá nagy valószínűséggel tehetsége nem lesz képes teljes mértékben kibontakozni.

Renzuli tehetségháromszög modell

A képességeket Geffer Éva és Herskovits Mária a következő csoportokba osztja:

3.6.1. Intellektuális képességek

A kiemelkedő intellektuális képességekkel rendelkező gyermekek, kiválóbb teljesítményt nyújthatnak a matematikában, természettudományokban, illetve a nyelvek elsajátításában, viszont ahhoz, hogy egy gyermek kimagaslóan teljesítsen a művészetek vagy a sport terén nem szükséges szerfeletti intellektuális képességekkel rendelkeznie.

3.6.2. Művészi képességek

A művészi képességgel rendelkező gyermekek a zene, tánc, képzőművészet, és az irodalomterületén nyújtanak kiemelkedő teljesítményt. Ez a képesség már kora gyermekkorban jelentkezik főleg a zene, tánc és a rajz területén.

3.6.3. Pszichomotoros képesség

A pszichomotoros képességgel rendelkező gyermekeknek kiemelkedő a mozgás koordinációjuk, és az állóképességük, az ilyen gyerekek nagy eséllyel érhetnek el kiváló eredményeket a sport, tánc, és más kézügyességet igénylő tevékenységben. A pszichomotoros képességhez gyakran társul művészi képesség is, gondoljunk csak a tánkra vagy a különböző képzőművészeti ágakra.

3.6.4. Szociális képesség

A szociális képességgel rendelkező emberek jó kommunikációs képességgel, rendszerint vezető egyéniséggel, jó szervező képességgel rendelkeznek. Az ilyen képességekkel rendelkezőkből lesznek a remek vezetők, tanárok, műsorvezetők, stb. Az említett képességterületek közül a legkorábban felismerhető speciális képességek: a zene, a tánc, a matematika, sakk. A tehetségnevelés, tehetség kibontakoztatásának első lépése a tehetség felismerése. A pedagógusoknak, de a családnak is ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása egy adott tehetséget sejtethet. Ilyen lehet például a tág ismeret a legkülönbözőbb dolgokról, nagyon gazdag szókincs, gyors felfogóképesség, gyors felismerése az ok-okozati viszonyoknak, elmélyülten foglalkoznak az őket érdeklő kérdésekkel, de a mechanikusan ismétlődők untatják őket, eredeti, frappáns ötleteik vannak, amiket meg tudnak valósítani, Napjainkban már az óvodákban is jelentős szerepet kap a tehetség felismerés és a tehetségfejlesztés. A tehetséges gyermekeknek a Bálint Ágnes Kulturális Központban lehetőségük nyílik különböző szakkörökön is részt venni, ezek a szakkörök az adott képességekre koncentrálnak, ilyenek pl. a nyelvi, tánc, sakk, kézműves vagy más szakkörök. Az óvodákban a tehetséggondozás napi szinten jelen van, a különböző tevékenységek, foglalkozások keretén belül, mint például az anyanyelvi nevelés, ami egyrészt a gyermek irodalomismeretének bővítését másrészt szókincse fejlesztését célozza meg, a vizuális nevelés, amely segít a kreativitás, kézügyesség és az egyéni gondolatok megvalósításához szükséges technikai tapasztalatok elsajátításában, a testnevelés foglalkozások, amely a mozgáskoordináció fejlődését segíti.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára, a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit,
- a folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- a kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre, egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást,
- minden gyermek képességét önmagához - a saját lehetőségeihez - viszonyítva igyekezzen fejleszteni változatos módszerekkel.
- a tehetség minél korábbi felismerése és gondozása, nyitott kommunikáció a szülőkkel

4. A tudatos fejlesztés tartalma

A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

Az objektív (külső) feltételek, mint az óvoda épülete, berendezései, az óvoda udvara a gyermeket körülvevő környezet adottak. Törekszünk arra, hogy az óvoda udvarát se kerítésekkel, se sövényekkel ne válasszuk el, hanem minél nagyobb egybefüggő területen engedjük az óvodásokat mozogni. Támogatjuk, bátorítjuk, lehetővé tesszük az egyik csoportból a másikba történő átjárást, kisebb és nagyobb gyerekek egymás közötti kommunikációjának és kooperációjának elősegítése érdekében.

4.1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőttnek. Ezt komolyan kell venni és beépíteni a fejlesztési elképzelésünkbe. A gyermeket ugyanis saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában, hanem éppen ellenkezőleg ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges ráépíteni, megtervezni a gyermek tevékenységeit. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

4.2. Az óvodapedagógus modell szerepe

A tevékenységközpontú óvodai nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban.

A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a pedagógus, miként viselkedik, hogyan öltözködik, stb. Különösen 3-4 éves korban meghatározó a pedagógus személyisége, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretet és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. Gyakran előfordulhatnak értékkonfliktusok a család és az óvoda között. Ilyenkor az óvodapedagógusnak rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelítenie a megoldás felé. A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Az óvónő mintegy átveszi, átvállalja a gyermek óvodai életében az anya szerepét. Az ő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. Ezért gondoljuk azt, hogy a gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye abból indul ki, hogy a gyermek-felnőtt kapcsolat alapja és mintája egész gyermekkoron át a gyermek-szülő viszony. Ebben a kapcsolatban kell az óvónőnek napközben mintegy helyettesítenie az anyát. A biztonságérzet egyik biztosítója a testi kapcsolat, az ölelés szorossága. Az óvodában még 6-7 éves korban is igénylik a gyermekek a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. Tudomásul kell venniük, hogy olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.

A tevékenységközpontú programmal dolgozó óvodapedagógusok merészen elengedhetik a fantáziájukat, mert minden, a csoportot érintő kérdésben legyen az napirend vagy tartalmi kérdés, szervezési probléma vagy az élet adta szituáció nemcsak lehet, de kell is a lehetőségekhez mérten a döntésekbe a gyermekeket bevonni.

4.3. Az óvónő a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése

A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a pedagógiai asszisztens a dajka munkája az óvodapedagógusával összehangoltta válik, mert a dajkát és az asszisztent a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük.

A dajka és a pedagógiai asszisztens egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka és az asszisztens közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudniuk kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák és a pedagógiai asszisztensek esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

4.4. A környezetben élők hatásai:

Az óvoda mindig az adott környezetben működik, ezért valamennyi óvoda esetében lehetnek eltérő és azonos vonások a környezet feltételeit, lehetőségeit illetően. Nagyon fontos hatást gyakorolhat az óvoda nevelőmunkájára az, hogy milyenek az óvoda környezetében élő emberek. A helyi nevelési rendszer kialakításának elengedhetetlen feltétele az óvoda környezetében élők véleményének, javaslatainak, kifogásainak vagy dicséretének ismerete. Az óvodai nevelés sohasem lehet tartósan ellentétes az adott környezet elvárásaival. Ha az óvónő a szülőkkel jó kapcsolatot tud kialakítani, nagy segítséget nyújthatnak a nevelőmunka színvonalasabbá tételében.

5. A fejlesztés tartalma

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A feladatrendszer elemei:

- 1. Játék és tanulási tevékenység.**
- 2. Társas-és közösségi tevékenység.**
- 3. Munka jellegű tevékenység.**
- 4. Szabadidős tevékenység.**

A feladatrendszer elemei egymást átszőve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. Ezt azért is szükséges hangsúlyozni, mert a gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon egymást kiegészítve jelennek meg. Természetes tehát, hogy a feladatrendszer elemei mereven nem választhatók el egymástól, mint ahogy a tevékenységek is összefüggnek egymással. A gyermek számára egy adott tevékenység, mint pl.: a sepregetés éppúgy lehet játék és munka is, mint ahogy beletartoznak a közösségi tevékenységek körébe, hiszen másokért, másokkal együttműködve végezheti. Pontosan ez az oka annak, hogy a nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét a feladatrendszer elemeit, hanem egységben gondolkodva a tervezett tevékenységekből kiindulva kell a tervezést átgondolnunk. Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti gondolatainkat.

5.1. Játék és tanulási tevékenység

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat

bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról, sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréséhez. Az óvodapedagógus tudatossága természetesen sohasem irányulhat a gyermekre, hiszen kitalált és erőletett úgynevezett „játékos módszerekkel” nem helyettesíthető a gyermeki tevékenység. A gyermeki tevékenységet - különösen a játékban - nem szabad szűken értelmeznünk. A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük el, hanem a „szellemi alkotást” is tevékenységként fogjuk fel a játék során. A gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesíti azokat, Minden gyermeki tevékenység - beleértve a játékot is - felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre. Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nincs szükség a pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen köztudott, hogy 3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együttjátszást. Csupán a helyes arányok megtalálására kívánjuk a figyelmet felhívni. A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység a legfőbb biztosíték arra nézve, hogy az öntevékenység az önfejlődés, az önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza. **Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az óvodában.** Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermek játékát tudatos jelenlétével biztosítsa, az indirekt irányítás felelősségével. A játék kicsiben maga az élet; az amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebben ki.

A tevékenységközpontú program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítunk a gyermeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az óvodapedagógusnak kell biztosítania. Külön szót érdemel az élmények szerepe a gyermekjátékában. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. Természetesen a gyermek spontán élményszerzése éppen olyan fontos, mint a pedagógus által irányított, megtervezett. A lényeg,

hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. Általában a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai nem kapnak kellő figyelmet. A legjobb esetben meghallgatják a felnőttek ezeket az élményeket, de nem számolnak a továbbiakban vele. A tevékenységközpontú óvodai nevelés nemcsak feltételezi, hanem el is várja az óvodapedagógus ilyen irányú figyelmét, érzékeny reagáló készségét. Ilyen pedagógiai alaphelyzetben nem lesz mesterkélt és erőltetett a gyermek képességeire építve, azt alapul véve fejleszteni az egyént éppúgy, mint a csoportot. A játék tehát, mint az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége olyan lehetőséget jelent az óvodapedagógus számára, amit tudatosan felhasználhat a gyermekek fejlesztése érdekében. Legfőbb célkitűzéseinket szem előtt tartva olyan tulajdonságok fejlődhetnek ki a gyermekben a játék folyamában, ami később a társadalomba való beilleszkedést nagymértékben elősegítheti. Gondoljunk például a társakkal való együtt játszás kialakulására, vagy a játékon belüli önállóságra, a másik gyermek játékának tiszteletben tartására, a kezdeményező-készség kibontakoztatásának lehetőségeire, vagy olyan tulajdonságok szükségességére, mint a mások mozgósításának képessége vagy az alá-, fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítására egy-egy játék szituációban. Beszélhetünk azokról a nagyon is demokratikusan, a gyermekközösség elfogadott belső törvényszerűségei szerint kialakított játékon belüli szereposztásokról is, melyek a szimbolikus-szerepjátékot a társadalmi gyakorlatban tapasztalható szituációk előzményeivé avatják.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése,
- a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára,
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása,
- utánozható mintát adni a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játék már kialakult bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz ha a játékfolyamat elakad.
- jelenlét, ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához,
- az egyéni élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz: gyakorló játék, szimbolikus –szerepjáték, konstruáló játék, szabályjáték.
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása

Korosztályok szerinti elvárás rendszer

Játék

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Gyakorló játék: tologatás, rakosgatás jelenik meg. • Egyszerű szerepjátékig fejlődik a játék: baba konyha, család játék. • Jellemző az egymás mellett játszás. • Ismerkednek az eszközök, anyagok tulajdonságával, (termékek, homok, víz) egymáshoz való viszonyával. • Konstruáló, építő játék során átéli az alkotás örömét. 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstruáló játék során egyre bonyolultabb építményeket tudnak építeni. • Szerepjáték során képesek szerepeket elvállalni, eszközöket kreálni hozzá. Utánozzák a felnőttek tevékenységeit. • Megjelenik a szerep egyeztetés a játék során. • Felfedezik az együttjátszás örömét. • Ismerkednek az eszközök, anyagok tulajdonságával, (termékek, homok, víz) egymáshoz való viszonyával, összefüggéseket ismernek fel. • Játékuk során az egyszerűbb szabályjátékok jelennek meg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstruáló játék során egyre bonyolultabb építményeket tudnak építeni, törekednek a kooperációra. Egyéni elképzeléseiket képesek megvalósítani. Alkotásaikat több napon keresztül képesek folytatni, tovább kibővíteni. • Szerep játékuk során kialakul a kisebb –nagyobb csoportokba való együttjátszás igénye, melyben a szerepeket önállóan kiosztják egymás között. A szerep által megkívánt szerepeket végzik, hozzá játékeszközöket gyártanak, elvállalnak számukra kedvezőtlen szerepeket is. • Baráti kapcsolatok, közös érdeklődési területek alakulnak ki. • Megszerzett ismereteiket, tapasztalataikat felhasználják és beépítik a játékaikba. • Szívesen játszanak bonyolultabb szabály játékot, ami ügyességet, szellemi erőfeszítést igényel. Szabályokat betartják, és másokkal be is tartatják azokat.

		<ul style="list-style-type: none"> • Felismerik az egészséges versengés lényegét. kudarctűrő képességük kialakulóban van.
--	--	--

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének. Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságában mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 3-7 éves korú gyermek fejlődésének szempontjából. Ezt nem lehet kiváltani, vagy helyettesíteni az egyoldalú intellektuális fejlesztéssel, aminek jelentőségét elismerjük, ám mértéke és hatása alatta marad a tevékenységek általi fejlesztésnek. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy a párhuzamos tevékenységek rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent. Egyáltalán nem mellékes az a szempont sem, hogy azok a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is. Nem mindegy, milyen érdeklődés fejlődik ki a gyermekben a tanulóssal kapcsolatban, hiszen már kialakulnak annak csírái, hogy később örömmel tanul-e a gyermek. Képes lesz-e saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésre a tanulás során. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában. A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy **örömmel** és **önként** vegyen részt ebben a folyamatban a gyermek, ne

csupán külső motiváció (jutalom) készítse erre. A cél az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermeket változatos módszerek és eszközök alkalmazásával.

Természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelő feladatokról van szó. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez kell mérni. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást válthatnak ki. A gyermek bátortalanná, visszahúzódóvá válik, alul értékeli önmagát és alatta marad saját teljesítőképességének. Az óvodapedagógus szerepe tehát itt is kiemelkedő abban, hogy milyen feladat elé állítja az egyes gyermekeket, mennyire képes megismerni és fejleszteni a gyermeket egyéni adottságainak figyelembevételével. A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás, kezdeményezések, beszélgetések, tapasztalatszerző séták, stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. Ez teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás),
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése,
- lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit,
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása, a játékosság, a felfedeztetés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjenek meg a tevékenységekben.
- a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése,
- olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- építeni, felhasználni a gyermekek más forrásból szerzett tudását.

- mutasson rá, hogy az IKT eszközöket a gyermekek a tudás megszerzésére használják.
- az egyéni bánásmód érvényesítése (SNI, BTMN, Hátrányos Helyzetű gyermekek esetében is) megfelelő módszerekkel, és szakemberek bevonásával.

5.2. Társas, közösségi tevékenység

Pedagógiai programunk négyes feladatrendszere megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez. A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejlesztése rendkívüli fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, azaz az életre nevelés szempontjából.

Pedagógiai programunk a gyakorlat szükségleteiből kiindulva vezeti le a társadalmi követelmények rendszerét. A tulajdonságok, a képességek, a készségek, a szükségletek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben (társadalmi gyakorlatban) egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. A társadalom élete, a társadalmi gyakorlat pedig jórészt a társas és közösségi kapcsolatos keretén belül zajlik. Nagyon fontos feladat tehát már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására. Mindez természetesen nem jelenti az egyén fejlesztésének mellőzését. A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Az élet is ilyen. Bizonyos korlátok között kiélhetjük magunkat, azaz nekünk éppen úgy szükséges alkalmazkodnunk másokhoz, ahogyan mások is alkalmazkodnak hozzánk. A cél az, hogy az adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek egyéniségünkől kihozni, ezzel is gazdagítva a közösséget. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez. A társas és közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja. Az óvodai csoport, az óvodai közösség sikeres formálása esetén a társadalom számára igen hasznos közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett mások megbecsülése, a közös szokások kialakulása, a hagyományok tiszteletben tartása, sőt a csoport közvéleménye is kialakul. A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. Ha mindehhez még nyitott légkör, demokratikus és szeretetteljes irányítás társul, akkor tág teret nyitunk a gyermekek önállósága, tenni akarása és döntési képességének kibontakoztatása irányában. A nevelőközösség szerepe ebben a folyamatban meghatározó. A nevelőközösség belső tartása, gyermekszeretete, kivívott

tekintélye és világos, pontos, tudatos, célirányos nevelő tevékenysége nélkül az elképzelt gyermekközösség kialakítása nem sikerülhet. Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni öröme túl a közös élményt is kell erősítenie. A társas kapcsolatok, a közös munka, az együttjátás is az együvé tartozás érzését erősíthetik, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni. A lényeg, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a *tevékenykedtetésen* legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, kivételt csak a testi és szellemi épségét veszélyeztető tevékenységek képeznek. A közösségi szokások kialakítása pedig a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben, a szokásrendszer tegye lehetővé a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését, stb.

Nem fegyelmezni, hanem tevékenységgel és az ehhez szükséges hellyel, eszközzel kell segíteni a gyermekeket abban, hogy minél nagyobb önállóságra tegyenek szert óvodai életük során. A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség. A felnőtt és gyermek között nem a feltétel nélküli szófogadás, hanem a demokratikus partnerviszony kialakítása a cél. Az óvodapedagógus ugyanúgy vegye figyelembe a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárja a szokások, szabályok betartását. A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre kell építeni. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására. Ezek a folyamatok pedig a másokkal szembeni tolerancia kialakulásához vezetnek. A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. Az óvodapedagógus feladata, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljon az újonnan óvodába kerülő gyermek felé. Adjon elegendő időt a beszoktatásra. Biztosítson fokozatos átmenetet és tegye lehetővé a szülővel együtt történő beszoktatást. Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítsa a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintése. Ez mindkét fél számára (szülő - óvodapedagógus) megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani. Az óvodapedagógusnak éppúgy szüksége van a

nevelőmunkában a szülőktől érkező információkra, javaslatokra, mint fordítva. Az óvoda nyitottsága, hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre,
- a felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban,
- a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének kialakítása és gyakorlása,
- a konfliktusok kezelése,
- a társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása,
- a demokratikus szabályok betartásának gyakorlása,
- arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik iránt.

Korosztályok szerinti elvárás rendszer

Közösségi nevelés

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Örömmel jöjjenek az óvodába, szívesen játszanak, szokják a társas kapcsolatokat. • Forduljanak bizalommal a felnőttekhez, bátran kérjenek segítséget konfliktus helyzetben is. • Kezdzének eligazodni a csoport életében, napirendjében. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egymás játéktevékenységébe kapcsolódjanak be, fedezzék fel az együttjátszás örömét. • A már kialakult szokásokat, szabályokat önállóan alkalmazzák. • Köszönési formulákat ismerjék és használják. • Érdeklődjenek egymás iránt, alakítsanak ki baráti kapcsolatokat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Váljon belső igényükké a már kialakult szokás és szabályok betartása. • Közös tevékenységekben aktívan vegyenek részt. • Társas együttélés szabályait ismerjék és tartsák be. • Legyenek nyitottak és elfogadóak a társaik mássága iránt. (pl. SNI) Megértéssel fogadják az eltérő viselkedést.

<ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedjenek a csoport szokás-szabályrendszerében. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sérelmeiket, konfliktusaikat igyekezzenek az óvónő segítségével megoldani. • Alkalmazkodjanak a csoport napirendjéhez. 	<ul style="list-style-type: none"> • Figyelmesen hallgassák végig a felnőtt és társaik közléseit. • Érezzenek együtt társaikkal, érdeklődjenek egymás iránt. • Legyen önbizalma és megfelelően értékelje önmagát.
---	---	--

5.3. Munka jellegű tevékenység

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munka jellegű tevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét. E tevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. Éppen ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztő, hatást. Itt is érvényes, amit a tevékenységről általánosságban elmondtunk: alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok esetben azonosságot mutató munka jellegű tevékenység. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák vagy a kerti munka közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A gyermeki munkában a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és készségek, képességek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége rejlik. A gyermek éppúgy élvezzi a munka jellegű tevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor

a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni. A közösen végzett munka elősegíti a közösségi kapcsolatok alakulását, a kötelességteljesítés alakításának eszköze lehet, és a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható. Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes *önállóságot*. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen. Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezhet. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem *rendszeres, folyamatos* tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása - a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan elvégezni.

Azt felesleges meghatározni, hogy melyek azok az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek, amelyeket 3-5 vagy 7 éves korban végezhet el a gyermek. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá. A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak, *önállóan dönteni*, feladataikat egymás között megosztani. Pontosan olyan módon, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését. A munka konkrét tartalmát nem tartjuk szükségesnek körülhatárolni, hiszen attól függ, hol és milyen körülmények között működik az óvoda. A gyermekek tartsák tisztán saját környezetüket, javítsák,- tisztítsák meg közösen játékaikat, csoportszobáikat maguk rendezzék be, díszítsék fel, stb. Véleményünk szerint a kerti munka az a terület, ahol ez az értékteremtő képesség még tisztábban megmutatható. Fontosnak tartjuk tehát az óvodában a kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának. Tavasztól ősziig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismereteket szereznek a gyermekek. Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségben és megfelelő minőségben legyen a gyermekcsoport felszerelve a

szükséges eszközökkel, szerszámokkal és azok bármikor hozzáférhető módon, szabadon a gyermekek rendelkezésére álljanak.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az óvodapedagógus feladatai a munka jellegű tevékenységgel kapcsolatban:

- minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munka jellegű tevékenységet,
- folyamatosan biztosítsa, bővítse a munka jellegű tevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket,
- a munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérheti és használhatják a szükséges eszközöket,
- adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munka jellegű tevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban,
- arra törekedjen, hogy minden munka jellegű tevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.

Korosztályok szerinti elvárás rendszer a munka terén

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Felnőtt segítségével önkiszolgálási tevékenységek elvégzése. • Segítsenek a csoport életében az apróbb feladatok elvégzésében. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdetben önként vállalt, majd önállóan végzett naposi rendszer teljesítése. • Elvárjuk, hogy koruknak megfelelő feladatokat elvégezzék. 	<ul style="list-style-type: none"> • Váljon természetessé számukra a naposi feladatok elvégzése, önként teljesítsék a rájuk bízott feladatokat. • Váljon belső igényükké a környezetük folyamatos rendben tartása az óvoda egész területén.

5.4. Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny idő felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. Különösen a kisgyermek számára az, aki eleinte a felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nagyon nehezen tud választani. Egyszerre szeretne mindenütt ott lenni, mindennel játszani, mindent megfigyelni. A szabad autonóm egyéniség által determinált öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ennek közelébe kell eljuttatni a gyermeket. Az ilyen döntést ugyanis már nem befolyásolják természeti szükségességek, társadalmi kötelességek. Az óvodában persze sajátosan - az iskolától eltérő módon - értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Ennek oka elsősorban az, hogy az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek. Természetesen nemcsak az épületen belül, hanem azok kívül az udvaron is megvalósítható az a sokfajta választási lehetőség, ami döntésre és természetesen újabb és újabb gyakorlásra készíti a gyermeket. Az óvodások napi életének ilyen formában való szervezésével nemcsak változatos, minden gyermek érdeklődésére igényt tartó keretet teremtünk, hanem a csoportnál nagyobb közösség megismerésére, sőt kialakítására is lehetőséget biztosítunk. A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével kitágítjuk a gyermek élet- és mozgásterét, ami maga után vonja a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlődését. Ugyanakkor mindezek mellett az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására is igen hatásos eszköz ez a nevelési mód, hiszen még nagyobb lehetőséget nyújt az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatásához.

Az óvodapedagógus feladatai szabadidős, tevékenységek megszervezésében:

- keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás- és tevékenységi teret a gyermekeknek,
- a választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét,
- egyszerű, saját maga és a gyermek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését,
- a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére (folyamatos hazamenés 15h-tól), a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

6. Az óvodai élet tevékenységformái

6.1. Anyanyelv

„ A nyelv az, ami megőrzi az ember gyökereit. „ - Katja Kettu

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Ha tehát az anyanyelvi nevelés feladatait fontosnak tartjuk és a gyermeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, nemcsak tisztábban és jobban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik. Az óvodai anyanyelvi nevelés a nevelési folyamat egészében jelen van, és valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek, gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Ugyanakkor egy kevésbé intelligens gyermek jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményt képes felmutatni. Ezért fordul elő gyakran, hogy a fejletlen beszédképességű gyermeket gyakran teljesítménye alatt értékeli. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme. Az óvodapedagógusnak arra kell lehetőséget biztosítani, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Figyelnünk kell rá, hogy a kíváncsiságuk mellett építsünk a meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre, így biztosítsunk nekik változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket szerezhetnek az őket körülvevő környezetről. Semmiféle türelmetlenség vagy a gyermek korlátozása nem megengedhető az anyanyelvi nevelés során. Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerű a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Figyelmet kell fordítanunk az anyanyelv

ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógus tudatosan fejlessze pedagógiai kommunikációját, ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazása, és figyelmet kell fordítani az igényes válaszok adására is.

Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos, fogalomhasználata pontos, következetes. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Ne vegye el a gyermekek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől. Dicsérje és biztassa a bátoralanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan kísérje figyelemmel. Figyeljen arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén kérje szakember segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása
- lehetőséget teremteni minden gyermeknek beszéd gyakorlására, tapasztalataik, élményeik ismereteik megosztására.
- képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni,
- a gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- a beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni,
- beszédmegértés fejlesztése,
- beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása,
- a gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása,
- a beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása.
- az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére való nevelés

Korosztályok szerinti elvárás rendszerünk

Anyanyelvi nevelés terén

kiscsoport 3-4 évesek	középső csoport 4-5 évesek	nagycsoport 5-6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Szívesen beszélnek a velük történt eseményekről, saját cselekvésükről. • Ismerik a szűkebb környezetükhöz tartozó tárgyak és jelenségek neveit. Szavaikkal tulajdonságot, mozgást, cselekvést fejeznek ki. • Gondolataikat összefüggően fejezik ki, de gyakoriak a szövegszerkesztési hibák. • Leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. • A mondatok hangsúlyozása esetleges. • A beszédhangokat egymástól megkülönböztetve, pontosan használják. • Élettani pöszeség jellemző. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elmondják élményeiket. A beszélgetést a” miért kérdések viszi előre. • A megismert szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat a szokásostól eltérő beszédhelyzetben is. • Gondolataikat érthetően összefüggően tudják kifejezni, közölni, leírni, mesélni. • Meghallgatják egymást, alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, figyelemfelhívást, köszönést, udvariassági kifejezéseket. • Hangsúly és hanglejtésbeli hiányosságok ebben a korban is gyakoriak. • Előfordul néhány helytelenül képzett, vagy helyettesített hang, (r-j) • Helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat, a határozott és határozatlan névelőt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktívan használják szókincsüket. • Elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás. • Elbeszélésük folyamatos, gyakran még nem követik a történések időbeli, logikai sorrendjét. • A beszédhelyzetekben megfelelő viselkedési formákkal és beszédfordulatokkal tartják fent a kapcsolatot. • Képesek végighallgatni a másikat. • Kérdéseiket, gondolatukat a másik gondolatához igazítják. • Türelmesen megvárják más megnyilatkozását. • Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolatukat ahhoz igazítják. • Kialakul a megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerőjű és sebességű beszéd. • Tisztán ejtenek minden beszédhangot. • Helyesen használják a névmásokat, névutókat, jövő idejű igeidőt, és az igemódokat.

6.2. Külső világ tevékeny megismerése

„ A gyermek még nem felejtette el a közös nyelvet, még vidáman és könnyedén tud beszélgetni fűvel, fával, felhővel, állatokkal. Csukás István”

Az óvodai egész napot átszövő tanulás, szeretné egységben megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

A tevékenységközpontú program célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A tapasztalatszerzés mindig a valós környezetben történik, legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán, pl. almaszedés, szőlő szüret, dióverés, gesztenyegyűjtés. Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. A gyermek érdeklődése során tapasztalatot szerez a szűkebb és tágabb környezetéről. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermekeknek. A séták, a kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. Pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét és az értékek megőrzését. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. Már az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami szűkebb és tágabb környezetünkön keresztül hat ránk. A gyermeket demokratikus társadalmi rendben való élésre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Meg lehet éreztetni a gyermekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra nevelni a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges.

Természetesen ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére.

Nem szükséges tehát elvont, tág fogalmakban gondolkodni, hanem a gyermeket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből megismertetni mindazt, ami megérthető és hasznosítható a gyermek számára.

A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető az egész napos tevékenységek folyamatába. A természet szeretetére kívánjuk a gyermeket nevelni, természet közeli étellel, a természet szeretetének bizonyításával. Az óvónő személyes példamutatásával megerősítheti a gyermekben azt a tudatot, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi értékek megóvása szempontjából.

Születéstől - felnőttkorig

A természet - társadalom - ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játszák életüket. Újra élnek az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat az életfolyamatok újra játszása nem csak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számára a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást. A születéstől - felnőttkorig címmel megfogalmazott tanulási lehetőségek magukban foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével. Ez a tanulási helyzet játékidőben, a szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósítható.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulási folyamat megszervezésében:

- olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben

- tudatosan törekedjenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből, saját népi hagyományaikból való ismeretszerzésre
- biztosítani minden eszközt, időt, helyet és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- játékosan alakítsák ki azokat a viselkedésformákat, szokásokat, melyek környezetünkkel való harmonikus együttélést szolgálják
- alakítson ki környezetbarát értékrendet.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket is szerez a gyermek, és azokat tevékenységeiben alkalmazza is.
- felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat
- alakul ítélőképessége
- fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

6.2.1. Matematika

„A matematikai gondolkodás csupán a józan ész kiterjesztés.” - Steven Pinker

Programunk az ismerettartalmak kezelésére az óvodai tanulás keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Az óvodában a tanulás folyamatos, utánzásos és spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósul meg.

Nem szűkül le csak ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán az adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. El kell érünk, hogy a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás során biztosítva legyen a felfedezés lehetősége, és végig erősítsük a gyerekek kreativitását. Az óvodapedagógus e tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének és önbizalmának kibontakozását

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a *tanulás* több formája valósulhat meg:

- utánzásos, minta modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre, és a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődést biztosító módszerekkel. Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába, - általában a gyermek 5. életévéig tart. **Feladata:** - a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, - az 5-6-7 életévben. **Feladata:** - az iskolai élet megkezdéséhez szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben a tevékeny élet megkedveltetése. A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

A játékba integrált tanulás alkalmat ad arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb - nagyobb csoportban az óvodapedagógus által irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárása. Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel, irányított formában azt az óvodapedagógus dönti el.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék- és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Az óvodapedagógus feladatai matematikai nevelés terén:

- az óvodapedagógus feladata olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését
- a kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.
- A matematikai tanulás folyamatai:
 - utánzásos –modellkövető
 - spontán, játékos tapasztalatszerzés
 - irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés
 - gyakorlati problémafelvetés és feladat megoldás

- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok

Korosztályok szerinti elvárás rendszerünk

Külső világ tevékeny megismerése és Matematikai tartalmú tapasztalatok gyűjtése terén:

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 5-6 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Nincs követelmény. A gyermekek matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése (számlálgatás). Család által nyújtott matematikai ösztönzéseket követi az óvodai nevelés. • Természetes környezetükben végzett megfigyelések alkalmával észreveszik, hogy a tárgyak, személyek összehasonlíthatók, szétválogathatók. • Tapasztalatokat szereznek a geometria körében építéssel, alkotással, síkban és térben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes környezetükben észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, tulajdonság szerint, ill. saját szempont alapján. • Számlálgatás 6-os számkör. • Végeznek sorba rendezést megnevezett tulajdonságok szerint. • Mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel- kisebb-nagyobb, rövid-hosszú. • Tapasztalatokat szereznek a geometria körében építéssel, alkotással, síkban és térben. Eljutnak a geometriai formák felismeréséig. • Megszámlálás nélkül átlátnak 1-2-3 tárgyat • 10-ig megismerik a számok nevét, sorrendjét, kialakul a számlálás módja. • Másolással elő tudnak állítani egyszerű elemből ugyanolyan építményt. • Adott irányt mozgással követni tudnak, és értik a térbeli mozgásukra irányuló alá - fölé-mellé- mögé szavakat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkeznek. 10-nél kisebb elemi halmazokban tudnak tájékozódni. Tízes szabályrendszer készség szinten. • Képesek a matematikai relációk felismerésére, létrehozására. - több-kevesebb- egyenlő, rövidebb-hosszabb- ugyanolyan hosszú, • Képesek képen, vagy a valóságban tárgyak számbavételére, viszonyok kiemelésére. • Ítéleteket alkotnak matematikai tevékenységek során. • Páros szám fogalma, számképek. • Képesek tárgyak, személyek, jelenségek csoportosítására, osztályozására, sorba állítására, elrendezésére. • Tő és sorszámnév. • Biztosan tájékozónak térben és síkban egyaránt. • Ismeretekkel rendelkeznek a geometriai alakzatokról. Kör, háromszög, téglalap.

6.3. Művészeti tevékenységek:

„Szép dolog az életet találékony művészetekkel nemesíteni.”- Vergilius

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodás korban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat vagy egy szép színes mesekönyvet kezükbe venni ugyanaz az esztétikai élményt jelentheti. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekekre. Nem lehet elégszer elmondani azt sem, hogy egy kellemes benyomást keltő jó ízlésű óvodapedagógus mennyit tud tenni szinte észrevétlenül, saját példájával a művészeti nevelés érdekében. A művészet nem más, mint a világ megismerése saját nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mindez azt jelenti, hogy a művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatását jelenti. Ezért sohasem célszerű sémákat, felnőtt által kigondolt elképzeléseket megvalósíttatni a gyerekekkel. Mindig arra törekedjünk, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki problémák megoldásán dolgozik, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki önmagát új, másfajta módon éli meg, az kreatív ember. Az újat alkotás, a változások elindítása, az önálló egyéniség kifejezése szintén a kreatív emberek sajátossága. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban, stb...., kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Az óvodapedagógus felelőssége igen nagy, hiszen a gyermek fogékony mindenre, mindent befogad, minden érdeklí, mindent utánoz,

mindent válogatás nélkül kedvel. Az óvodapedagógus véleményét - különösen akkor, ha szeretetteljes kapcsolatban van vele - szinte fenntartás nélkül elfogadja. Amit az óvó néni szépnek lát, az neki is tetszeni fog. Ezért fontos, hogy jó ízlésű, művészetet kedvelő ember foglalkozzon a kisgyermekkel.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek tehát olyan tevékenységek, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. Az ősszel lehulló falevelet színezhethetjük, festhethetjük, lerajzolhatjuk, énekelhetünk és mesét, verset mondhatunk róla, bábokat készíthetünk belőle. Ez így együtt jelentkezik a valóságban is, és ennek kell visszatükröződnie az óvodai tanulás során is. Ismételten le kell szögezni, hogy törekszünk a szabad természetben lezajló bármilyen megfigyelésre, sétára.

6.3.1. Vers-mese

Az anyanyelvi nevelésnek nagyon fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, és versek. Ezek a ritmussal, szavakkal és mozdulatokkal érzelmi élményt tudnak nyújtani egy kisgyermek számára. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés, a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei, és a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének egyik fő segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A lényeg csupán az, hogy minden nap meséljünk vagy verseljünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának. Feloldást és megoldást kínál a gyermeki szorongások feldolgozására. Törekedjünk arra, hogy a mesék-versek, mondókák, rigmusok anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismerése adja, de figyeljünk rá, hogy helye legyen a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek, és a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is az óvodai életben. Teremtsünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg és mesealkotására, hiszen annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközökkel el

is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre legyünk tekintettel. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával, de persze az óvónő személye, hangszíne, személyes kapcsolata a gyerekekkel nagy érzelmi biztonságot jelent. Mesehallgatás közben a gyerekek eleven, belső képvilágot jelenítenek meg magukba, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Korosztályok szerinti elvárás rendszerünk

Verselés, mesélés terén:

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapcsolódnak a mondókák, versek mondásába. • Figyelmesen hallgatnak rövidebb meséket. • Képekről felismerik a kedvelt mese szereplőit, fel tudják idézni a cselekmény egy-egy mozzanatát. • Szókincs bővítés. • Mondat és szöveg alkotás kialakulásának segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmanként felidéznek 6-7 mondókát, saját maguktól is mondogatják. Kedvenc meséik, mesehőseik vannak, akikhez kapcsolódó érzelmeiket a rajzukban, szavaikban, játékaikban megjelenítik. • Képeskönyveket nézegetnek, beszélgetnek a képekről. • Megjelenik a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálainak összekötése. • Szókincsbővítés, mondat és szövegalkotás, tulajdonságok. • A mesében elhangzottakról beszélgetnek, a szereplők tulajdonságait felismerik. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spontán mondanak mondókákat, verseket, az elhangzott vers ismétlését kéri. • Mesehőseiket beviszik a játékaikba. Önállóan történetet, mesét alkotnak. • Folytatásos meséket, verses meséket, meseregények szálait össze tudják kötni. • A mesében elhangzottakról beszélgetnek, a szereplőket megjegyzik. Ismert mesei motívumokat szívesen báboznak, dramatizálnak, rajzolnak le. Kialakul a belső képalkotás. • Ragokat, igeidőket, fogalmakat helyesen használnak. • Grammatikus beszéd • Érdeklődhetnek a betűk, é az olvasás iránt. • Vigyáznak a könyvekre

6.3.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének - zene nevelésének jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A zenehallgatás során figyelembe vesszük a nemzetiségi gyermekek hovatartozását. Az egész napot átszövő éneklés összefoglalja, elmélyíti a gyermekek ismereteit és alkalmat ad a képességek fejlesztésére úgy, hogy a felnőtt minta spontán utánzásával a zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének. Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték, vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődését, formálják a zenei ízlésvilágát és esztétikai fogékonyságát. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Az énekes népi játékok mellett helyet kap az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése is, melynek fontos szerepe van a gyermekek zenei kreativitásának alakításában. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése, hiszen az élményt nyújtó közös éneklés során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, az egyenletes lüktetés, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak megvalósítása, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A zenei élmény serkenti a gyermekek kreativitását, alkotás iránti vágyát. Érzelemlélekvilága nyugalmat áraszt, az együtt játszás, mozgás, zenélés derűt, közös élményt rejt magában.

Gyermektánc:

A zene és a tánc között igen szoros összefüggés van. A gyermek a zenére egész testével reagál. A lüktetést, a ritmust átveszi, saját mozgásával reprodukálja. Az óvodai nevelés során a gyermektánc alkalmat ad arra, hogy képességeik fejlődjenek, szocializációjuk pozitív irányban alakuljon, illetve a néptáncok és népi hagyományok megismerését, továbbélését

segíti. Óvodánkban délutáni foglalkozás keretén belül történik a néptánc szeretetének, megismerésének átadása, illetve a tehetséggondozás.

Korosztályok szerinti elvárás rendszerünk

Ének, énekes játék, gyermektánc területén:

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Hangterjedelem: 3-5 hang • Énekeljenek az óvónő segítségével, egyszerre, csoportosan, körülbelül azonos magasságban • A gyerekek tudnak. 5-7 mondókát, ami hossza 2-4 motívum, 10-14 játékdalt, amelyek 8-12 üteműek, 2-3 műdalt. • Meg tudják különböztetni a magas és mély hangokat, tudnak tempót tartani • Képesek egyszerű dallamfordulatokat visszaadni-motívum visszhang játék. • Meg tudnak különböztetni 2-3 élesen eltérő zörejt, emberi hangokat, ütős hangszerek hangszínét. • Az óvónő énekét érdeklődve meghallgatják. • Játékos mozdulatokkal érzékelik az egyenletes lüktetést. • Egyszerű mozdulatokkal kísérik az óvónő énekének, vagy hangszer játékanak a tempóváltását. • Mozgás és térformákat tudnak kialakítani játékos mozdulatokkal kis csoportokban, óvónői segítséggel. • Egyszerű ritmushangszereket tudnak használni. • Képesek egyszerű beszélt és énekelt ritmusmotívumok visszatapsolására. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hangterjedelem: 3-6 hang • Tudjanak énekelni az óvónő indításával, önállóan, tisztán, együtt, jó szövegkiejtéssel. • A gyerekek tudjanak 4-6 mondókát, melyek hossza 4-6 motívum, 12-15 játékdalt, 6-8 motívummal és 3-4 műdalt. • Meg tudják különböztetni a magasabb mélyebb, halkabb hangosabb hangokat beszédben, énekben, hangszeren. • Ismerjenek fel jól ismert dalokat szöveg nélkül dúdolásról vagy hangszerrel. • Tudjanak motívumokat váltani halkabbról hangosabbra. • Hosszabb mondatok megzenésítésére képesek. • Felismerik egymás hangját, finomabb zörejeket, a természet, a környezet zörejeit megkülönböztetik, felismerik. • Tudjanak néhány percig figyelni az éneklésre, hangszerjátékra. Igénylik a dal újrathallgatását. • Érzékelik az egyenletes lüktetést járással és tapssal.. • Képesek a dalok, mondókák ritmusának kiemelésére. • Képesek megkülönböztetni a gyors-lassú tempót, beszédben, éneklésben, mozgásban. Tempót tudnak tartani, óvónővel együtt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hangterjedelem: 3-6 hang. • Tudjanak énekelni csoportosan és egyénileg, önálló indítással, tisztán, helyes kezdőmagasságban és tempóban. • A gyerekek tudjanak: 4-6 mondókát, 16-20 játékdalt, 5-6 műdalt. • A magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú fogalompárok ismerete, helyes gyakorlása. • Ismerjenek fel ismert dalokat kezdő motívumról vagy belső motívumról. • Tudjanak rövidebb és hosszabb egységekkel dallamot bújtatni, belső éneklésnél is folyamatos tempóban. • Képesek motívumokat visszaénekelni kitalált szöveggel, csoportosan és egyénileg is. • Felismernek sokféle zörejt és zenei hangot, egymás hangját, akár kis eltéréssel is. Megkülönböztetik a zaj irányát, távolságát, közeledését, távolodását. • Hosszabb énekeket, hangszerjátékokat is figyelmesen hallgassanak végig, érdeklődő élvezettel. • Képesek az egyenletes lüktetést megkülönböztetni a ritmustól. • Képesek dallamfelismerésre a ritmusáról. Meg tudnak különböztetni dalritmusokat egymástól, és ki tudnak emelni ritmusképleteket ismert dalokból. • Meg tudják különböztetni a gyors-lassú tempókat. Óvónő nélkül is képesek tartani a tempót.

	<ul style="list-style-type: none"> • Teljes csoporttal együtt, egyöntetű mozgásra képesek, esztétikus játékmozdulatokkal. • Dob, cintányér, háromszög, maguk készítette ritmus hangszereket használnak. • Képesek ritmus és dallamviszhang játékra. • Zenei alkotókedv jellemzi őket: dallamfordulatokat találnak ki, rövid motívumokkal: név, köszönés... 	<ul style="list-style-type: none"> • Változatos térformák kialakítására képesek csoportosan, játékos esztétikus táncmozdulatokat tudnak. • Dob, cintányér, háromszög, ritmus hangszerek használata dalokhoz alkalmazva egyénileg. • Képesek kiemelni a motívumok hangsúlyát tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. Ritmus és dallamviszhang játékot játszanak egyénileg is. • Zenei kérdés-felelet kitalálására képesek. Mondókára dallamot találnak ki. Saját szöveget, mesét énekelnek el.
--	--	---

6.3.3. Rajzolás, mintázás, kézimunka:

A célunk a gyermeki fantázia és esztétikai érzék életkori sajátosságainak megfelelő kibontakoztatása. A természet szépségeiből fakadóan a szín képzeletének gazdagítása, a szép iránti nyitottság, esztétikai igényesség alakítása.

Ezek a tevékenységek a gyermek kedvencei közé tartoznak, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi- plasztikai kifejezőképesség, a komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendező képesség alakulását. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A gyermek számára megszokott és érthető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat.

Ne feledkezzünk meg róla, hogy maga a tevékenység, és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megismerhető világ tárgyai és eseményei.

Ugyancsak kitűnően hasznosíthatóak az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátoritást, útmutatást és dicséretet várnak a gyerekek. Nem szükséges, sőt káros, ha uniformizáló nevelési módszerekkel elveszük a gyermek bátorságát az egyéni kifejezőmódoktól. Az óvodában legyen lehetőségük a gyermekeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket.

Minden csoportszobában van egy kis sarok vagy szekrény, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tároljuk.

Nagyon célszerű a vizuális tevékenységek és munkatevékenységek összehangolása, hiszen a szabad önálló tevékenykedés gyakran jár együtt viszonylagos rendetlenséggel.

Szokás kérdése mennyire képesek a gyerekek környezetüket ilyen széles skálájú tevékenységrendszer mellett rendben tartani.

Korosztályok szerinti elvárás rendszerünk

Rajz, festés, mintázás, kézimunka terén:

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 6-7 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Biztonsággal mozognak az őket körülvevő térben, eligazodnak az elemi térviszonylatok között. • Észreveszik az eltérő nagyságokat, ellentétes irányok közötti különbséget. • Tárgyakat, személyeket ábrázolnak. Az emberi alakot rajzban és mintázással megjelenítik. • Látási-tapintási-mozgási tapasztalataik vannak a formák tulajdonságairól, nem fogalmi szinten, gömbölyűség, szögletesség. • Ismerik a gyakrabban használt színek nevét. • Szívesen díszítenek, firkáikban a karikaforma és a szín dominál. 	<ul style="list-style-type: none"> • Biztonsággal használják a tágabb területet. • Környezetük tárgyainak térbeli helyét képesek saját testükhöz viszonyítani. • Képesek személyeket, egyszerű eseményeket, ismert tárgyakat a jellemző jegyeikkel megjeleníteni, megformálni. • Képesek a tagoltság, a fő részformák jellegzetességeinek a jelzésére: a fej kerek, a ház szögletes... • Észreveszik irányítással a feltűnő, erőteljes színeket a környezetükben. • Igénylik a díszítést, színekkel, formákkal, változatos technikákkal. • Kezd kialakulni a „valamit alkotás” igénye. Segítséggel egyszerű kiegészítő dolgokat 	<ul style="list-style-type: none"> • Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, főbb jellemzők megnevezésére. • Élményeiket, elképzeléseiket megjelenítik, megvalósítják. • Formaábrázolásuk változatos, látják a legfontosabb megkülönböztető jegyeket. Emberábrázolásuk részletesebb: haj, ruha..., egyszerűbb mozgások ábrázolásával próbálkoznak. • Érvényesítik kedvenc színeiket. Képesek vezetéssel észrevenni a környezetük, műalkotások és saját munkáik színhangulatát. • Saját elképzeléseik szerint alkotnak, részletesség, díszítettség van jelen. Önállóan díszítenek. • Önállóan vagy csoport munkában egyszerű játékokat, kellékeket

<ul style="list-style-type: none"> • Tudnak körvonallal alakzatokat rajzolni ceruzával, krétával, színfoltokat képeznek ecsettel, térbeli formákat gyurmáznak. • Érdeklődve nézik egymás munkáját. • Kialakul az eszközök elrakásában való segédkezés igénye. 	<p>gyártanak a barkács asztalnál a játékuhoz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Képesek egymásra tekintettel lenni, hajlandóságot mutatnak az együttműködésre. • Az eszközöket önállóan előveszik, tisztán tartják, elrakják. 	<p>gyártanak, ismert technikákat alkalmazva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Érdeklődnek a szokatlan jelenségek iránt. • Felszólítás nélkül is észreveszik a teendőket. • Önmaguk javítanak az elkészült alkotásokon. • Szívesen vesznek részt a terem szépítésében. • Közös munkák értékelése során saját műveikkel szóbeli véleményt nyilvánítanak.
--	--	---

6.4. Mozgás:

„Az élet: mozgás.”- Gárdonyi Géza

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodás korban kell elkezdenünk. A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése. Ismert tény, hogy a mozgás és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A rendszeres testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze. Ezért minden adódó lehetőséget kihasználunk a nap folyamán a mozgásra. Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék. A gyermek napirendjét tehát úgy alakítjuk ki, hogy a spontán játékban megjelenő - egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő – mozgásos tevékenységek gyakorlására az óvodai nevelés minden napján legyen lehetőség, minden gyermek számára.

A mozgásfejlesztés feladatai

- sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák
- gyakorlása által,
- folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke,
- a kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket,
- segítsük elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását,

- a torna, mozgásos játékok fejlesszék a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

6.4.1. Mindennapi testnevelés:

A spontán szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészíti az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, kooperatív, „sokmozgásos”, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. A rendszeres napi irányított testmozgás nem csak a kondicionális, koordinációs és motoros képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődéséhez. A természet erőivel – napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést megfelelő időjárás esetén a szabadban célszerű tartani. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen.

A mindennapi testnevelés objektív feltételei

Elsősorban a megfelelő hely biztosításáról kell szólni. Mivel a játékos mozgásokat döntő mértékben a szabadban valósítjuk meg, ezért célszerű a füves területen különböző pályákat kialakítani. Ehhez csupán mozgatható kis kapuk szükségesek - gyakorolható itt a gurulás, mászás, kúszás, futás, szökdelés, stb-. A fák között érintő magasságban kifeszített kötélnek függhetnek a gyermekek. Az udvar különböző részein lefektetett és lazán rögzített farönkök kiválóan alkalmasak az egyensúlyérzék fejlesztésére. A megfelelő távolságban rögzített mászókák az óvodaudvarok fontos kellékei. Az állványokon felfüggesztett mászókötél és gyűrű a vállöv- erősségét szolgálja. Az úszás szervezeten is megvalósítható hetente 1 alkalommal uszodában. Hosszabb sétát, sőt túrát tehetünk a gyerekekkel a szabadban. Némi ötletességgel tovább fokozható tehát a mindennapi testnevelés hatása. Minden, ami az óvoda udvarán található (fák, bokrok, homokozó, pancsoló, játékeszközök, stb.) felhasználhatók a

mindennapi testnevelés feladatainak megvalósításához. Ugyanez mondható el az épületen belül szervezett mindennapi testnevelésre is. Mivel nem rendelkezünk tornaszobával és csoportszobáink is nagyon kisméretűek, mindenkor nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő kézi- és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetők legyenek, megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésre ad lehetőséget.

A mindennapos testnevelés szubjektív feltételei

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikereinek. A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyermekek

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében:

- legfontosabb feladat, hogy minden nap az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve
- adjon lehetőséget minden gyermek számára minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad
- levegőn való tartózkodásra,
- biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a
- gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.

- változatos eszközökkel és módszerekkel, és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tege lehetövé,

hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.

Korosztályok szerinti elvárás rendszer

Mozgás terén:

Kiscsoport 3-4 évesek	Középső csoport 4-5 évesek	Nagycsoport 5-6 évesek
<ul style="list-style-type: none"> • Örömmel mozognak, óvónő irányításával eljátszanak futó- és egyszerű fogó játékot. • Képesek néhány másodpercig nyugodtan megállni, szétszórt alakzatban is. • Természetes járással járnak (kar-láb-fej). • Ismerik és különbséget tesznek az alapvető mozgásformákban-irányváltoztatással is (járás, futás, csúszás, mászás). • Képesek labdát maguk mellett gurítani. • Képes térben tárgyak között mozogni, ütközés nélkül. • Tudjanak mozgásmintát utánozni 2 elemmel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Igénylik a mozgást, futó és fogó játékokat ismernek, csoportos versenyjátékokba bekapcsolódnak. • Szétszórt alakzataból kört alakítanak, természetes járást átveszik. • Guruló átfordulást végeznek, hajlított térdű terpezállásból. • Képesek tárgyak között mozogni, feladatot végezni, eszközzel is. • Alapvető térbeli irányokat ismernek: fent, lent, mellé, közé. • Vízszintes padon (30-40 cm) biztosan haladnak, a végén leugranak. • Célba dobnak kétkezes felső dobással. • Tudjanak mozgásmintát utánozni 4elemmel. • Labdafogás, dobás, gurítás megy mozgás közben is. • Mozgásformák végzése eszközökkel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Megszeretik, igénylik a mozgást. • Mozgásuk összerendezettebb, ügyesebb: gyorsaságuk- átlagos, gyors, energikus. • Állóképességük átlagos, jól terhelhetőek. • Mozgástapasztalataik egyensúlyozásban, ugrásban növekszik, koordinált. • Fejlődik térben és időbeli tájékozódó képességük. • Képesek tárgyak között mozogni, feladatot végezni, eszközzel is, és síkban 2 vonal között haladni. • Egyéni, csoportos, váltóversenyben vesznek részt. • Térbeli irányok ismerete bővül a jobb-bal oldalisággal, és alkalmazza is őket. • Tudjanak mozgásmintát utánozni akár több elemmel. • Biztosan mozogjanak tornaszeren, udvari játékokon. • Szabályokat betartják, betartatják.

7. A gyermek fejlődésének nyomon követése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelése, az egyénre szabott nevelési-fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés értékelés alapjait. Az egyéni képességfejlesztés a nevelés minden területén érvényesül. Célunk a gyermek személyiségének minél szélesebb körű megismerése, hogy kit-kit azon a területen erősítsünk, amely területen erre rászorul, sőt a jól fejlődő területeken is biztosítsuk a további fejlődés lehetőségeit. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok folyamatos nyomon követése, mérése, elemzése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. A gyermek megismerésének folyamatában kiemelt jelentőségű a gyermek megfigyelése a természetes és irányított tevékenységek során. Az így szerzett információkat a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációban/Fejlődési napló/folyamatosan rögzítjük. Mérési rendszerünkben jelenleg Porkolábné Dr. Balogh Katalin által összeállított fejlettségmérő lapokkal dolgozunk, de felmenő rendszerben Dr. Bakonyi Anna: "Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése" című munkája alapján a testület által átdolgozott mérési rendszert alkalmazzuk. A gyermekek egyéni képességeinek fejlődését négy területen követjük nyomon:

- szociális képességek
- értelmi képességek
- verbális képességek
- testi képességek

Mérések gyakorisága: Minden korcsoportban évente kétszer mérünk, értékelünk és tanköteles korú gyermekek esetében iskolaérettségi vizsgálatot is végzünk.

Mérések ideje:

- 3-4 éveseknél: november és április,
- 4-5 éveseknél: október és április,
- 5-6 éveseknél: október és január/ iskolaérettségi vizsgálat

Fejlődési napló tartalma:

- A gyermek anamnézise
- A gyermek fejlődésének mutatói, valamint a pedagógiai programban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyelések
- A gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, elért eredményeket.
- Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedéseire tett javaslatait.
- Szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait.
- A szülői tájékoztatásról szóló feljegyzéseket. A gyermek fejlettségi szintjéről és fejlesztés irányáról egyéni fogadóóra keretében a szülőket tájékoztatjuk, akik ezt véleményezik és aláírásukkal igazolják is

7.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége

van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. Gyermekvédelem

Legfontosabb feladatunk a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok

- 1993. évi LXXIX. tv. a közoktatásról
- 1997. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi LXVIII. tv. a személyes adatok védelméről
- 2007. évi LXXXVIII. tv. a KT módosítása betartása, azok esetleges módosításainak figyelemmel kísérése és az óvó-védő funkciók előtérbe helyezése.

Területek:

- általános preventív gyermekvédelem
- speciális óvodai gyermekvédelem
- a rászoruló gyermekek felzárkóztatása, fejlesztő program szükség szerinti beindítása
- tehetséggondozás

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatok:

- Esélyegyenlőség biztosítása
- Segítségnyújtás a gyermek testi, lelki, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, családban történő nevelésének elősegítéséhez
- Megelőzni, elhárítani, enyhíteni a gyermeket érintő bármilyen károsító hatást
- A harmonikusan fejlődő gyermek preventív figyelemmel kísérése
- A nehezen nevelhető gyermek fejlesztése szakemberek segítségével
- A hátrányos helyzetű gyermekek és családtagjaik számára való segítségnyújtás
- A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, megszüntetése
- Tehetséggondozás

Feladataink és kompetenciaköreink:

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Biztosítja a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő- óvó intézkedésre való javaslatot tesz
- A család szokásainak megismerésével, tiszteletben tartásával megtalálni családonként a megfelelő módszereket
- A problémák felismerése, a veszélyeztető okok feltárása
- Személyes tanácsadás a szülőknek fogadó óra keretben
- Tájékoztatás a segítségnyújtási lehetőségekről, faliújságon, szülői értekezleteken
- Törekvés a veszélyeztetettség megszüntetésére- szükség esetén ehhez külső szakember, ill. gyermekvédelmi felelős segítségének igénybe vétele
- A nyilvántartásba vett gyermekek státuszának félévenkénti egyeztetése a gyermekvédelmi felelőssel. Szükség esetén jelzéssel élni.
- Korrekciós nevelés, felzárkóztatás, egyéni differenciált bánásmód megvalósítása
- A jó képességű gyermekeknel az óvónő fejlessze a gyermek jó adottságait és adjon alkalmat azok tovább fejlődéséhez –tehetséggondozás

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Rendszeresen figyelemmel kísérni a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit
- Kapcsolattartás a segítő szervekkel
- Gyermekvédelmi munkaprogram megtervezése
- A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ill. a kapcsolódó intézkedések, eredmények nyilvántartásba vétele
- Segíteni, szorgalmazni a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását

- Elősegíteni a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét, szükség esetén közös családlátogatást végezni
- Igény szerinti fogadó órák tartása családoknak
- Szülők tájékoztatása az igénybe vehető lehetőségekről
- Évente beszámolni a nevelőtestületi értekezleteken

Óvodavezető feladatai:

- Szervezni, irányítani a és személyes részvételével elősegíteni a gyermek és – ifjúságvédelmi szempontokat
- rendszeresen ellenőrizni, értékelni a gyermekvédelmi felelős munkáját
- Kapcsolattartás a segítő intézményekkel
- Igény szerinti fogadóórák tartása a szülőknek

A káros hatások megelőzésére, ill. megszüntetésére pedagógiai eszközökkel törekszünk.

Amennyiben ezek az eszközök nem szüntetik meg a gyermek veszélyeztetettségét,

kötelességünk a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé jelzéssel élni.

Segítő intézményeink:

- Védőnői hálózat
- Családsegítő és – gyermekjóléti szolgálat
- Gyámhatóság
- Pest megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Nagyon fontos, hogy a gyermekekkel kapcsolatos nevelési céljaink eléréséhez a szülőt is megnyerjük. Elősegítjük a gyermek családban történő nevelését. Szorgalmaznunk kell, hogy a szülők ne mondjanak le a szülői szerepükről, éljenek jogaikkal, teljesítsék kötelességeiket.

9. Ünnepeink és jeles napjaink:

Az ünnepek jelentős események óvodánk életében. A közös élmények erősítik a közösséghez való tartozás érzését, megerősítik a hagyományokat, és kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből. Öröm és boldog várakozás tölti be a gyermekek tevékenységeit.

Ünnepek	Kiscsoport	Középső Csoport	Nagycsoport
<p>Nemzeti ünnepeink:</p> <ul style="list-style-type: none"> • október 23 • március 15 	<p>Az intézmény fellobogózása,</p>		
<p>Káposzta-feszt</p> <p>Szervezési mód:</p> <p style="text-align: center;">nyílt</p>	<p>Minden év szeptemberében a szülőkkel, gyermekekkel közösen részt veszünk a Német Nemzetiségi ÖK. és Vecsés Város ÖK. által szervezett városi felvonuláson. A jelmezeket és díszleteket a szülők és az óvodapedagógusok közösen készítik el.</p>		
<p>Mikulás</p> <p>Szervezési mód:</p> <p style="text-align: center;">zárt</p>	<p>Az óvónő és a gyerekek közösen feldíszítik a csoportszobát.</p> <p>A gyerekek dalokkal, versekkel várják a Mikulást, aki apró ajándékokkal jutalmazza meg őket.</p>	<p>Az óvónő és a gyerekek közösen feldíszítik a csoportszobát.</p> <p>A gyerekek dalokkal, versekkel várják a Mikulást aki apró ajándékkal jutalmazza meg őket.</p>	<p>Az óvónő és a gyerekek közösen feldíszítik a csoportszobát.</p> <p>A gyerekek dalokkal, versekkel várják a Mikulást és ajándékot is készítenek neki/rajzok, festmények/</p> <p>A Mikulás is apró ajándékot ad a gyerekeknek</p>
<p>Karácsony</p>	<p>Az óvónő a gyerekekkel</p>	<p>Az óvónő a gyerekekkel közösen</p>	<p>Az óvónő a gyerekekkel közösen</p>

<p>Szervezési mód:</p> <p>zárt</p>	<p>közösen feldíszíti a csoportszobát.</p> <p>A gyerekek ajándékot készítenek a családnak. A csoportok a saját hagyományaik szerint készülnek az ünnepre, pl. (mézeskalács sütése, adventi koszorú díszek, kalendáriumok, készítése.)</p>	<p>feldíszíti a csoportszobát.</p> <p>A gyerekek ajándékot készítenek a családnak.</p> <p>A csoportok a saját hagyományaik szerint készülnek az ünnepre, pl. (mézeskalács sütése, adventi koszorú díszek, kalendáriumok, készítése.)</p>	<p>feldíszíti a csoportszobát.</p> <p>A gyerekek ajándékot készítenek a családnak.</p> <p>. A csoportok a saját hagyományaik szerint készülnek az ünnepre, pl. (mézeskalács sütése, adventi koszorú díszek, kalendáriumok, készítése.)</p>
<p>Farsang</p> <p>Szervezési mód:</p> <p>zárt</p>	<p>Farsangi jelmezes, zenés mulatságot szerveznek az óvónők.</p> <p>A programot tréfás ügyességi játékok, és „zsákbamacska” színesíti.</p>	<p>Farsangi jelmezes, zenés mulatságot szerveznek az óvónők.</p> <p>A programot tréfás ügyességi játékok és „zsákbamacska” színesíti.</p>	<p>Farsangi jelmezes, zenés mulatságot szerveznek az óvónők.</p> <p>A programot tréfás ügyességi játékok és „zsákbamacska” színesíti.</p>
<p>Húsvét Szervezési mód:</p> <p>zárt</p>	<p>Az óvónő megismerteti a gyerekeket a húsvéti</p>	<p>Az óvónő megismerteti a gyerekeket néhány locsolóverssel.</p>	<p>Az óvónő megismerteti a gyerekeket néhány locsolóverssel.</p>

	<p>néphagyományokkal.</p> <p>A gyerekekkel közösen húsvéti tojást festenek. Lehetőleg minél több változatos technikával ismertesse meg a gyerekeket. Fészekkészítés és tojáskeresés az udvaron.</p>	<p>A gyerekekkel közösen húsvéti tojást festenek. Lehetőleg minél több változatos technikával ismertesse meg a gyerekeket.</p> <p>Fészekkészítés és tojáskeresés az udvaron.</p>	<p>A gyerekekkel közösen húsvéti tojást festenek. Lehetőleg minél több változatos technikával ismertesse meg a gyerekeket.</p> <p>Fészekkészítés és tojáskeresés az udvaron.</p>
<p>Anyák napja Szervezési mód: nyílt</p>	<p>Előre egyeztetett időpontban az anyukákat, nagymamákat a gyerekek a csoportszoba egy szépen feldíszített részén verssel, dallal, saját készítésű ajándékkal köszöntik fel.</p>	<p>Előre egyeztetett időpontban az anyukákat, nagymamákat a gyerekek verssel, dallal, saját készítésű ajándékkal a csoportszoba egy szépen feldíszített részén köszöntik fel.”.</p>	<p>Előre egyeztetett időpontban az anyukákat, nagymamákat a gyerekek verssel, dallal, saját készítésű ajándékkal a csoportszoba egy szépen feldíszített részén köszöntik fel.</p>
<p>Gyereknapi nap Szervezési mód:</p>	<p>Délelőtt az udvaron ügyességi és versenyjátékokat játszunk.</p>	<p>Délelőtt az udvaron ügyességi és versenyjátékokat játszunk.</p>	<p>Délelőtt az udvaron ügyességi és versenyjátékokat játszunk.</p>

<p>De:zárt Du:nyílt</p>	<p>Délután a szülők részvételével közös programot szervezünk, ahol különböző tevékenységek végzésére van lehetőség minden csoportban (pl.: ügyességi játékok, sorsverseny, barkácsolás, néptánc).</p>	<p>Délután a szülők részvételével közös programot szervezünk, ahol különböző tevékenységek végzésére van lehetőség minden csoportban (pl.: ügyességi játékok, sorsverseny, barkácsolás, néptánc)</p>	<p>Délután a szülők részvételével közös programot szervezünk, ahol különböző tevékenységek végzésére van lehetőség minden csoportban (pl.: ügyességi játékok, sorsverseny, barkácsolás, néptánc)</p>
<p>A nevelési év lezárása Szervezési mód: nyílt</p>	<p>A szülőkkel közös program szervezése, évzáró,</p>	<p>A szülőkkel közös program szervezése, évzáró, kirándulás</p>	<p>A szülőkkel közös program szervezése, évzáró, ballagás, kirándulás,</p>
<p>Jeles napok: Állatok világnapja (október 4.) Víz Napja (március 2) Föld napja (április 22)</p>	<p>A gyerekek életkorához kapcsolódó tevékenységekkel, játékokkal emlékezünk meg róluk</p>		
<p>Hagyományok</p>	<p>- Gyermek születésnapjának megünneplése közös énekléssel, tortával, - Új gyermekek ismerkedő délelőttje augusztusban, - Almaszüret, dióverés ősszel,</p>		

	<ul style="list-style-type: none">- Sportágválasztó szeptember elején- Egészség hét, januárban- Bozsik fesztiválok negyedévente- Mazsola játszóház évente egyszer,
<p>Minden évben más-más ünnep előtt szervezünk munkadélután a szülőkkel együtt (karácsony, farsang, húsvét), ahol apró ötleteket adunk az otthoni közös ünnepváráshoz.</p>	